

2021

ÅRSBERÄTTELSE
med årsredovisning

1-70

INNEHÅLL

- 4 Engagemang och lojalitet förändrar världen
- 6 Vårt uppdrag
- 7 Organisation
- 8 Lokalisering i praktiken
- 10 Läkarmissionens förändringsteori
- 12 Med siktet inställt på Agenda 2030
- 14 Social revision minskar korruption
- 15 Utbildning är vägen till romsk inkludering
- 16 Alla barns lika rätt till utbildning
- 17 Genom Talent School hittar unga i Rio ett yrke
- 18 Banbrytande covid-styrka räddar liv i Tanzania
- 19 Holistisk vårdmodell sprids i DR Kongo
- 20 Humanitärt stöd bygger resiliens i Sudan
- 21 Metoder och verktyg för klimat och miljö
- 22 Läkarmissionen är ledande i Triple Nexus
- 23 Förvärrad humanitär situation i världen
- 24 Innovativa lösningar för ett effektivt bistånd
- 26 Breddad debatt för ett mer inkluderande bistånd
- 30 Partnerskap och nätverk
- 32 Viktigt materialbistånd med Human Bridge
- 34 Mätbara effekter
- 38 Påverkansarbete för mänskliga rättigheter
- 40 Med givarna i centrum
- 46 Förvaltningsberättelse
- 56 Resultaträkning
- 57 Balansräkning
- 59 Kassaflödesanalys
- 60 Noter
- 66 Revisionsberättelse
- 68 Styrelsen

Läkarmissionen är en biståndsorganisation som verkar för hållbar fattigdomsbekämpning utifrån ett rättighetsperspektiv. Våra fokusområden är social och ekonomisk inkludering, utbildning, hälsa samt vatten, sanitet och hygien (WASH). Organisationen grundades 1958 och har idag närmare 300 anställda runt om i världen. Primärt arbetar vi för marginaliserade samhällsgrupper och kvinnor och barn som lever i utsatthet. Vi fokuserar på arbete i Afrika, Latinamerika, MENA-regionen och Europa. Det gemensamma arbetet leds från Läkarmissionens huvudkontor i Stockholm. Verksamheten finansieras genom insamling från allmänheten i Sverige och institutionella bidrag.

OMSLAG: NIGER
FOTO: TORLEIF SVENSSON

Läkarmissionens operativa verksamhet utanför Sverige bedrivs under namnet LM International. Förkortningen LM står för Läkarmissionen, som är organisationens legala namn även globalt.

2021

ÅRSBERÄTTELSE

De namngivna länderna på kartan visar var Läkarmissionen arbetade.

PG: 90 00 21-7, 90 17 18-7 • Swish: 90 00 217

Engagemang och lojalitet förändrar världen

Hela Läkarmissionens verksamhet vilar på engagemang och lojalitet på alla nivåer. Det är glädjande att se ett ökat engagemang under det gångna året. Det är naturligtvis angeläget och ofta helt livsavgörande i krig, kriser och katastrofer. Men nog så viktigt är också ett utvecklingsarbete där lojalitet över tid är väsentligt. Läkarmissionen är stolt över förtroendet att få vara en kanal för att förmedla engagemang både i akuta humanitära insatser och i förändringsarbete med ett längre perspektiv.

Vårt övergripande engagemang innebär att på varierande sätt ge varje människa ett värdigt liv med ökad möjlighet att själv kunna påverka viktiga beslut i sitt liv. Att bekämpa fattigdom står i centrum, där stor vikt läggs på att förändringen blir hållbar och har motståndskraft. Läkarmissionen fokuserar framför allt på insatser inom tematiska områden – social och ekonomisk inkludering, hälsa, utbildning och vatten. Synergier mellan våra målområden är centralt. Tillgång till rent vatten genom en borrard brunn förändrar ett lokalt samhälle i grunden. Bättre sanitära förhållanden och rent vatten ger direkt bättre hälsa men påverkar även maktrelationerna och flickors ställning i samhället. När vatten finns på plats innebär det tid för utbildning som oftast saknas, framför allt för kvinnor och flickor. Utbildningen ger direkt en ökad jämställdhet. När vatten finns blir det också möjligt att odla både för eget bruk och för att sälja på marknaden. Att dessutom kunna plantera träd runt brunnen, ofta i torra ökenområden, skapar ett eget mikroklimat som ger en hållbarare värld på en lokal nivå.

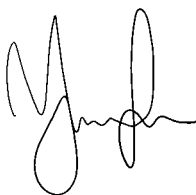
Basen för hela Läkarmissionens arbete är våra engagerade och lojala givare. De regelbundna gåvorna från en stor grupp människor runt om i landet är en stabil grundsten i vår verksamhet. Ett förtroende vi är tacksamma för och vill värda och förvalta på bästa sätt. Genom den växande delen av institutionella bidrag kan medel från våra givare också multipliceras när de får utgöra en egeninsats i olika utvecklingsprojekt som då kan få större genomslag. Samspelet

mellan privata givares gåvor och institutionella donationer ger Läkarmissionen en unik position som är angeläget att bevara.

Utan engagemang och lojala insatser blir ingen verksamhet framgångsrik. Det är troligen ännu viktigare i den typ av verksamhet som Läkarmissionen bedriver, ofta i både svåra och riskfyllda områden. Med egen personal i länder som Sudan, Sydsudan och Uganda finns risker men också unika möjligheter att påverka. Vår personal har både en stark övertygelse och ambition att förändra livsvillkoren för människor i dessa områden genom väl riktade insatser. Genom egen personal på region- och landkontor finns Läkarmissionen nära och kan både leda, följa och stötta insatser på ett lämpligt sätt, oavsett om projekten genomförs med egen personal eller genom lokala partner.

Vi beundrar uthålligheten och det starka engagemang som våra lokala samarbetspartner har uppvisat under året som gått. Genom vårt fleråriga stöd till lokala organisationer kan vi tillsammans glädja oss åt väldigt konkreta förändringar i den lokala strukturen och i enskilda individers förändrade livsvillkor. Vi gläder oss åt sådana fina exempel med partner i Centralamerika, Etiopien och Rumänien.

Vi vill rikta ett varmt tack till alla engagerade och lojala givare, medarbetare och partner för ett fint samarbete och de uppnådda resultaten. Med ert fortsatta engagemang kan Läkarmissionen tillsammans med er se till att fler människor får ett värdigt liv i en hållbar värld.

Josephine Sundqvist
Generalsekreterare

Bo Guldstrand
Ordförande

FOTO: ANNA LEDIN WIRÉN

Bo Guldstrand och Josephine Sundqvist gläds över ett ökat engagemang under det gångna året.

21

Under år 2021 har 230 000 människor fått tillgång till rent vatten via Läkarmissionen. Av dessa var fler än 74 000 kvinnor och 130 000 barn.

SÄKRA FÖRLOSSNINGAR PÅ PANZI

Under 2021 genomfördes 3 050 säkra förlossningar på Panzisjukhuset. Sjukhuset var också med och stöttade fler än 2 000 människor med insatser som syftade till att stärka medvetenhet kring sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Av dessa var fler än 1 900 kvinnor och flickor.

”Min strategi är att besvara hatet med ännu mer kärlek. Ondskan kommer aldrig att segra.”

Doktor Denis Mukwege,
chefsläkare på Panzisjukhuset

FOTO: HÅKAN FLANK

Vårt uppdrag

I HUMANITÄRA KRISER LIGGER VÅRT FOKUS på att akut rädda liv. Långsiktigt stödjer vi insatser som syftar till att öka människors egen förmåga att förbättra sina liv.

VÅR VISION

Värdigt liv – hållbar värld

- Med värdigt liv menar vi att varje människa är unik, har ett okränkbart värde och ska ha möjlighet att påverka viktiga beslut i sitt liv.
- Med en hållbar värld menar vi en värld som är

socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar, en värld där vi möter dagens behov utan att äventyra levnadsvillkoren för kommande generationer. Prioritet ska ges åt att möta drabbade människors grundläggande behov.

VÅR MISSION

Att rädda liv och stödja människors vilja och förmåga att förändra sina livsvillkor

Vi har ett holistiskt perspektiv där vi både räddar liv och ger människor möjlighet att nå sin fulla potential. Vi strävar efter att stärka människor och samhällen för bättre motståndskraft i kriser och katastrofer.

RÄTTIGHETSINNEHAVARE

- Kvinnor och barn tillhör ofta de mest utsatta grupperna i många av de sammanhang där Läkarmissionen verkar. De prioriteras därför i vårt utvecklingsarbete.
- I humanitära insatser är de mest utsatta individerna våra prioriterade rättighetsinnehavare.

FOTO: HÅKAN FLANK

Organisation

EN TYDLIG OCH SMIDIG ORGANISATIONSSTRUKTUR är av största vikt för att organisationen ska kunna uppnå de uppsatta verksamhetsmålen. Nyckeln till framgång ligger i en väl fungerande organisation där alla enheter förstår sina specifika roller och ansvarsområden.

Läkarmissionens styrka ligger i dess långsiktiga relationer med lokala partner, närheten till fältverksamheten och målgrupperna. Vår organisation arbetar i cirka 25 länder och har sitt fokus på Afrika, Latinamerika, Europa och MENA-regionen.

Genom våra etablerade samarbeten med lokala partnerorganisationer bidrar vi till att stärka det civila samhället och uppnå en långsiktigt hållbar utveckling. Tack vare dessa samarbeten upprätthåller vi relationer långt utanför vår egen kontext som bidrar till en bättre förståelse för olika sammanhang och ökad tematisk kunskap. Samtidigt är en del av vårt uppdrag att arbeta med underprivilegierade befolkningsgrupper i områden där annat internationellt bistånd har svårt att nå fram och vi arbetar därför i flera länder som idag betecknas som "fragile states". Dessa sköra stater kännetecknas av politisk instabilitet och väpnade konflikter där civila samhällsorganisationer helt eller till stor del är frånvarande. I sådana områden är det en fördel att arbeta med egen personal på plats och genom våra landkontor i flera sköra stater har vi möjlighet att nå dessa målgrupper.

Våra landkontor spelar också en central roll när det gäller att bygga upp kapacitet hos våra lokala partners och att underlätta samarbeten och större förändringsprocesser.

Våra partner och landkontor är viktiga delar i att upprätthålla den lokala närvaron. Dessa stöds i sin tur av våra regionkontor som ansvarar för att tillhandahålla projektuppföljning, sakkunskap och stöd till projekt och lokala fältverksamheter samt att vara med i utarbetandet och uppföljningen av organisationens strategi. En del av regionkontorens ansvar omfattar också ansökningar av medel för fältverksamheten i respektive region.

Arbetet på huvudkontoret i Sverige är utformat för att stödja fältverksamheten när det gäller kvalitetskontroll, program- och metodutveckling, kompetensutveckling, fastställande av riktlinjer, HR, IT och ekonomiska

bidrag från institutionella givare samt insamlade medel från privata givare. Arbetet leds av Generalsekretären som samordnar verksamheten via ledningsgruppen med regionala chefer och avdelningschefer.

Styrelsen övervakar organisationens strategiska inriktning och är stiftelsens högsta beslutsorgan. Enligt Läkarmissionens stadgar delegeras vissa uppgifter till en huvudmannakår, en slags rådgivande nämnd, i syfte att öka insynen. Huvudmännens viktigaste uppgift är att välja styrelse, revisor, valberedning och ledamöter till rådet vid Läkarmissionens årsstämma.

PARTNERSKAP

Läkarmissionen är medlem i flera viktiga nätverk såsom Concord Sweden och Concord Europe, VOICE network, Svenska Missionsrådet (SMR), EU-CORD och Core Humanitarian Standard Alliance (CHS). Dessa nätverk, tillsammans med vår lokala närvaro, borgar för en ökad flexibilitet både på nationell och internationell nivå och utgör en plattform för effektivt samarbete och finansiering.

Lokalisering i praktiken

VÅRA REGIONKONTOR ANSVARAR FÖR ATT FÖLJA UPP och ge stöd till våra lokala partner och landskontor i sin region. Arbetet kan se olika ut, men det är tydligt att Läkarmissionen verkar i många mycket instabila stater där freden är bräcklig och det civila samhället står under stor press. Behovet av humanitära insatser, påverkansarbete och att bygga starkare samhällen är stort på många ställen och utgör en del av våra regionkontors ansvar.

Två av våra regionchefer, Maria Bard för Öst-, Syd- och Centralafrika och Waldemar Braun för MENA-regionen (Mellanöstern och Nordafrika) ger sina synpunkter på uppdraget.

Waldi har ett långvarigt engagemang och erfarenhet från Mellanöstern och Nordafrika. Det finns många utmaningar i en kontext med stora humanitära behov. Vad motiverar dig i ditt arbete?

– Jag växte upp i Kirgizistan, en miljö som drivs av fattigdom och ständiga konflikter. Det har påverkat min inställning att vilja se förtryckande samhällen omvandlas. Jag drivs av frågan: "Vilket arv vill jag lämna i den här världen?"

Det pågår för närvarande många diskussioner kring Triple Nexus, som är en skärningspunkt mellan utvecklingsbistånd, humanitärt bistånd och fred. Hur ser du att Läkarmissionen och våra partner bidrar till fredsbyggande i dagens samhällen?

– Fred och social sammanhållning har alltid varit en viktig del i alla våra program. I allmänhet har vi gjort bra ifrån oss när det gäller att ta hänsyn till konfliktkänslighet, men det finns alltid mer vi kan göra. Det är viktigt att vi förblir ödmjuka och lär av våra erfarenheter tillsammans med lokalsamhällena.

Vilka aktörer skulle du vilja samarbeta med för att bidra till att lösa och hjälpa till i humanitära kriser?

– Vi behöver samarbeta med den privata sektorn, civila samhällen och trosbaserade grupper på ett strategiskt sätt och samtidigt komma ihåg vikten av enskilda människors engagemang i gräsrotsrörelser.

Maria, vad motiverade dig att börja som regionchef?

– Jag har under hela min yrkeskarriär arbetat i, med eller med anknytning till Öst-, Syd- och Centralafrika. Där finns en enorm kapacitet och kompetens och jag ser fram emot att få vara en del av detta.

I många länder ser vi en negativ trend och ett krympande utrymme för demokrati. Vad är dina tankar kring detta?

– Som en del av det globala civila samhället måste Läkarmissionen motverka det krympande utrymmet för demokratin. Ett sätt är att arbeta tillsammans inom påverkansarbetet. Både genom att förstärka varandras röster men också att säkerställa plattformar som partner och individer kan uttala sig från.

Hur kan vi utöka det lokala utvecklingsarbetet?

– Jag tror att vi alla måste förstå vad lokalisering och ett verkligt partnerskap innebär. Vi måste se till att de människor och aktörer som berörs är delaktiga i alla nivåer av analys och genomförande. Vi måste lyssna mer, våga ta ett steg tillbaka och inte vara så snabba med att ta ledarskapet själva utan ifrågasätta vår egen agenda och våra egna ambitioner.

”Som en del av det globala civila samhället måste Läkarmissionen motverka det krympande utrymmet för demokratin.”

MARIA BARD

LANDCHEFER**Gloria Mafole, Tanzania**

Gloria är advokat och människorättsaktivist med fokus på genusfrågor och tillgång till rättvisa för fattiga. Hon har många års erfarenhet av att arbeta med religiösa institutioner, senast Christian Council of Tanzania som politisk analytiker där hon har arbetat med samexistens och fredliga dialoger mellan stammar och religioner. Hon började sin tjänst på Läkarmissionen i november 2021.

Christopher Exley, Djibouti

Christopher, ursprungligen från USA, började på landkontoret 2017. Han har en bakgrund som företagskonsult med specialisering på att hjälpa team och personal i småföretag och ideella organisationer att bygga upp sin verksamhet. Han har även jobbat som mjukvaruutvecklare för små sjukhus på den amerikanska landsbygden och arbetat i Kenya under 20 år.

Denis Semakula, Sudan

Denis har arbetat med det sudanesiska teamet sedan 2015, först som finanschef och senare som biträdande landchef. Han började sin nuvarande tjänst i slutet av 2021. Denis är ugandisk medborgare men har arbetat utomlands med olika icke-statliga organisationer som till exempel World Vision, som stöder olika länder i Östafrika.

Illiassou Gambo, Niger

Illiassou är född i Niger men tog sin examen i hydrogeologi i Guinea Conakry. År 2014 började han arbeta för oss som geolog, sedan som projektledare mellan 2016-2019, biträdande landchef 2020, varefter han utnämndes till landchef 2021.

Kadessou Djarmatna, Tchad

Kadessou är hydrogeologisk ingenjör och har avslutat WASH-utbildningen i humanitär projektledning vid Bioforce i Lyon, Frankrike. Han har också följt UNHCR:s interna utbildningsprogram inom ledning och fältkoordinering. Med över 13 års erfarenhet inom WASH med olika icke-statliga organisationer och FN-organisationer i länder som Burkina Faso, Haiti, Kongo och senast Kamerun, återvände Kadessou till sitt hemland Tchad och började arbeta för Läkarmissionen i början av januari 2021.

Juliet Namukasa, Uganda

Juliet har en examen i ekonomi och är certifierad chartered management accountant. Hon kom till organisationen 2002, som bokförare för landsprogrammet. Ett par år senare fick hon ansvaret för att övervaka alla borrhingskontrakt och blev sedan landchef 2009.

Chandiga Godfrey Moggas, Sydsudan

Moggas är född och uppvuxen i Uganda av sydsudanesiska föräldrar. Han började arbeta för landkontoret i Uganda som Programme Support Manager varefter han gick vidare för att ta över ledarskapet i sina föräldrars hemland, Sydsudan, 2017. Moggas har en kandidatexamen i utvecklingsstudier och har ett diplom i vetenskaplig laboratorieteknik.

Elmi Abdiaziz, Somalia

Elmi började sin biståndskarriär inom Läkarmissionens innovationsavdelning. 2021 utsågs han att leda arbetet i Somalia med fokus på inkluderande utbildning och social och ekonomisk inkludering. Han kommer ursprungligen från Somalia men har bott i Sverige sedan 1989. Han har en forskollärarexamen och en magisterexamen i specialpedagogik.

Ketema Kinfe, Etiopien

Ketema har en masterexamen i ledarskap och en masterexamen i transformation och förändring. Han startade verksamheten i Etiopien och arbetade som biträdande landchef fram till slutet av 2008. Från 2009 tjänstgör han som landchef för Etiopien.

Målet är ett värdigt liv i en hållbar värld.
Vägen dit kan se olika ut.

ILLUSTRATION: KRISTINE WIDERT

Läkarmissionens förändringsteori

Visionen och slutmålet för Läkarmissionen finns beskrivet i vår Förändringsteori (Theory of Change). Förändringsteorin leder till bättre planering och visar hur aktiviteterna är kopplade till det sätt på vilket förändring faktiskt sker. Den förtydligar och beskriver orsaksambanden mellan insats och resultat. Det är en metod för planering, deltagande, anpassningsbart organiserande och utvärdering som tydliggör de långsiktiga målen som sedan kartläggs bakåt för att identifiera de nödvändiga förutsättningarna. De förändringar som uppstår bidrar till Läkarmissionens vision om "Värdigt liv – Hållbar värld" för alla.

I allt vårt arbete strävar vi efter att tillämpa ett mänskligt perspektiv, från utformning och genomförande av våra insatser till partnerskap med gräsrots- och civilsamhällesorganisationer och dialog med skyldighetsbärare. Läkarmissionens rättighetsbaserade synsätt innebär att de berörda rättighetsinnehavarna och befolkningsgrupperna kan, och får möjlighet att,

hävda sina rättigheter, utkräva ansvar av skyldighetsbärare och ta itu med de grundläggande orsakerna till ojämlikhet, marginalisering och fattigdom.

Även om vi är medvetna om att vi inte kan uppnå vår vision på egen hand bör den ändå ligga till grund för alla våra insatser. Bilden ska ses som en tidslinje med vår insats, aktiviteterna i botten, som leder uppåt med slutmålet att uppnå visionen. Insatserna är vårt ansvar och vi är fullt ansvariga för dem, de är medlen för att nå målet. De förväntade förändringarna och utfallen på kort och lång sikt är den "saknade mitten" som leder till effekten och förklarar hur vår antagna teori hänger ihop. För varje programsektor, tematiskt område, strävar vi efter att ha tydliga mätbara indikatorer i linje med internationell standard.

Alla Läkarmissionens insatser planeras, genomförs och utvärderas med hänsyn till tre nyckelfaktorer: miljö och klimat, jämställdhet, konfliktkänslighet och skydd.

VISION – "VÄRDIGT LIV – HÅLLBAR VÄRLD"

 <p>Fattigdomsbekämpning (SDG 1.2, 1.5)</p>	 <p>God hälsa och välbefinnande (SDG 3.1, 3.5, 3.8)</p>	 <p>God utbildning för alla (SDG 4.5, 4.6)</p>	 <p>Rent vatten och sanitet för alla (SDG 6.1, 6.2, 6.b)</p>	<p>EFFEKT</p>
<p>Kvinnor, män och ungdomar som lever i utsatthet och svåra humanitära omständigheter skapar stabila och hållbara inkomster.</p>	<p>Kvinnor, män och ungdomar som lever i utsatthet och svåra humanitära omständigheter är friska och välmående.</p>	<p>Flickor och pojkar som lever i utsatthet och svåra humanitära omständigheter gör goda framsteg i sin skolgång.</p>	<p>Kvinnor, män och ungdomar som lever i utsatthet och svåra humanitära omständigheter dricker och använder rent vatten från vattenanläggningar som förvaltas lokalt.</p>	<p>EFFEKT</p>
<p>Kvinnor, män och ungdomar i marginaliserade förhållanden deltar aktivt i lokalt beslutsfattande.</p>	<p>Kvinnor och unga flickor som lever i utsatthet och svåra humanitära omständigheter fattar välgrundade beslut om sin SRHR, och de och deras nyfödda barn får vård före, under och efter förlossningen.</p>	<p>Kvinnor, män och ungdomar som lever i utsatthet och svåra humanitära omständigheter använder sig av sina räkne-, läs- och skrivkunskaper.</p>	<p>Kvinnor, män och ungdomar som lever i utsatthet och svåra humanitära omständigheter, utvecklar adekvata hygien- och sanitetsrutiner.</p>	<p>UTFALL (långsiktig perspektiv)</p>
<p>Rättighetsinnehavare/berörda befolkningsgrupper: a) vet hur man driver en produktiv och hållbar inkomstgenererande verksamhet, b) är organiserade i spar- och kreditgrupper och sparar, lånar och investerar medel i sin inkomstgenererande verksamhet, c) tillämpar nya tekniska och yrkesmässiga färdigheter, d) får effektivare tillgång till lokala marknader.</p>	<p>Rättighetsinnehavare/berörda befolkningsgrupper: a) är medvetna om och mobiliserar sig för sin rätt till hälsa, mat och skydd, b) har tillgång till tillräckligt med mat och näringsriktiga livsmedel för att tillgodose sina behov och önskemål, c) lever i adekvat och säkert boende, d) Lokala hälsovårdsinrättningar erbjuder kvalitetsvård till närsamhället.</p>	<p>Rättighetsinnehavare/berörda befolkningsgrupper och deras familjer: a) är medvetna om och mobiliserar sig för en rättvis utbildning, b) får stöd och följs upp under hela sin skolgång, c) lokala skolor och utbildningsinstanser erbjuder kvalitativ och rättvis utbildning.</p>	<p>Rättighetsinnehavare/berörda befolkningsgrupper: a) är medvetna om och mobiliserar sig för att säkra hållbara vattenreservoarer, b) underhåller och förvaltar vattenreservoarerna i närsamhället, c) vattenresurser och lokala miljörisker bedöms, d) borrhål och andra vattenhanteringssystem anläggs eller renoveras.</p>	<p>FÖRÄNDRINGAR (kortsiktig perspektiv)</p>
<p>Rättighetsinnehavare/berörda befolkningsgrupper: a) mobiliserar och använder samhällsplatfformar för att delta i det lokala beslutsfattandet, b) förespråkar sina mänskliga rättigheter och utnyttjar tillgängliga sociala nätverk och system, c) lokala gräsrotsorganisationer och civilsamhället mobiliserar och förespråkar social integration.</p>	<p>Rättighetsinnehavare/berörda befolkningsgrupper och samhällen: a) är medvetna om och mobiliserar sig kring mödra- och barnhälsa, SRHR och könsrelaterat våld: b) har tillgång till specialiserad hälsovård för mödrahälsa samt ärenden relaterade till SRHR och könsrelaterat våld, c) säkra förlossningar och vård efter födseln utförs av kunnig personal.</p>	<p>Rättighetsinnehavare/berörda befolkningsgrupper: a) är medvetna om och mobiliserar sig för en rättvis utbildning, räkne-, läs- och skrivkunnet för alla, b) får stöd och följs upp under hela sin utbildning, c) lokala utbildningsinstanser tillhandahåller kvalitativ och rättvis utbildning i räkne-, läs- och skrivkunnet.</p>	<p>Rättighetsinnehavare/berörda befolkningsgrupper: a) är medvetna om och mobiliserar sig för adekvata hygien-, sanitetsanläggningar och -metoder, b) underhåller och förvaltar hygien- och sanitetsanläggningar, c) har adekvata kunskaper om hygien och sanitet, d) hygien- och sanitetsanläggningar konstrueras eller renoveras genom lokalsamhällena själva.</p>	<p>FÖRÄNDRINGAR (kortsiktig perspektiv)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Samhällsmobilisering och upprättande av spar- och kreditgrupper. • Utbildning i företagande. • Yrkesförberedande kurser och lärlingsprogram. • Lokal varuförädling och tillgång till marknader. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informationskampanjer och samhällsmobilisering. • Stöd till lokala hälsoinrättningar. • Utbildning för bättre livsmedelsförsörjning och livsmedelsdistribution i nödsituationer. • Stöd till säkert boende. • Partnerskap med, och förstärkning av, det lokala civilsamhället. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informationskampanjer och samhällsmobilisering. • Utbildning av lärare och invånare i lokalsamhället. • Stöd till lokala skolor och utbildningslokaler. • Partnerskap med, och förstärkning av, det lokala civilsamhället. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informationskampanjer och samhällsmobilisering. • Konstruktion och reparation av nya och befintliga vattenreservoarer. • Utbildning och upprättande av vattenförvaltningskommittéer. • Partnerskap med, och förstärkning av, det lokala civilsamhället. 	<p>INSATSER</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Informationskampanjer och samhällsmobilisering. • Utbildning om mänskliga rättigheter och social integration. • Kapacitetsstärkning av, och samarbete med, det lokala civilsamhället. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informationskampanjer och samhällsmobilisering. • Utbildning och förebyggande av SRHR-relaterade frågor och könsrelaterat våld. • Stöd till lokal hälsovård, screening och medicinska kampanjer. • Partnerskap med, och förstärkning av, det lokala civilsamhället. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informationskampanjer och samhällsmobilisering. • Utbildning i räkne-, läs- och skrivkunnet. • Stöd till lokala utbildningsinstanser. • Partnerskap med, och förstärkning av, det lokala civilsamhället. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informationskampanjer och samhällsmobilisering. • Konstruktion och reparation av hygien- och sanitetsanläggningar. • Utbildning i hygien och sanitet • Upprättande av förvaltningskommittéer. • Partnerskap med, och förstärkning av, det lokala civilsamhället. 	<p>INSATSER</p>

ILLUSTRATION: BEEGLETON

Med siktet inställt på Agenda 2030

TEMATISKA OMRÅDEN OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT till de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030.

Hela vårt utvecklingsarbete med alla projekt och program runt om i världen, är anpassat och kopplat till Agenda 2030 och de 17 målen för hållbar utveckling. Tillsammans med länder i syd och nord, företag, globala och lokala ideella organisationer, bidrar vi till att nå de 17 målen med hjälp av de indikatorer som vi gemensamt har enats om globalt.

Läkarmissionens ståndpunkt är att vi måste arbeta tillsammans, vi måste bryta de barriärer som finns mellan olika aktörer för att uppnå en större samhällsomvandling. Som FNs Generalsekreterare António Guterres formulerade det: "Människors välbefinnande runt om i världen, vår planets hälsa och framtida generationers överlevnad beror på vår vilja att samlas kring ett engagemang för kollektiva problemlösningar och åtgärder. "Vi har inte ett ögonblick att förlora". Med bara åtta år kvar till 2030, och med covid-19 som driver världen ytterligare ur kurs, underströk Guterres att världen måste komma "tillbaka på rätt spår" för att uppnå de hållbara utvecklingsmålen.

Samtidigt måste varje aktör förstå och definiera sin egen roll och sitt bidrag till att uppfylla målen. Ingen organisation kan göra allt, och avgränsningar är nödvändiga för bättre kvalitet och fokus. Läkarmissionens fokus är formulerat utefter vår egen unika expertis inom de specifika tematiska områdena Social inkludering (mål 1), Hälsa (mål 3), Utbildning (mål 4) samt Vatten och Sanitet (mål 6). Innehållet i våra tematiska områden är alla främst relaterade till dessa globala hållbarhetsmål, men innehåller också delar av andra hållbarhetsmål.

Social och ekonomisk inkludering för människor i utsatthet

Läkarmissionen bekämpar fattigdom genom att stärka hållbara sociala och ekonomiska skyddsnet. Vi tar hänsyn till dem som lever i extrem fattigdom, särskilt missgynnade barn och ungdomar, kvinnor som överlevt våld och övergrepp, som lever

under ockupation, med hiv eller funktionshinder, unga som inte går i skolan, minoriteter och ursprungsbefolkningar, flyktingar och internflyktingar samt barn och familjer som befinner sig i riskzon. Vi utbildar människor i entreprenörskap för att skapa förutsättningar för försörjning. Utbildningarna fokuserar på både produktiva, ekologiska och klimatvänliga metoder. Vi arbetar också för att öka motståndskraft hos människor genom att tillämpa katastrofriskhantering i vårt arbete.

Hållbar hälsa

Läkarmissionen arbetar för att förstärka hälso- och sjukvårdssystem och SRHR, vilket inkluderar förebyggande hälsovårdsarbete, till exempel inom barn- och mödrhälsovård. Vi är också engagerade i att hjälpa kvinnor som utsätts för könsrelaterat våld. Detta sker genom olika förebyggande åtgärder, vård och stöd till utsatta personer. I särskilt utsatta områden kan vi också ge stöd till den löpande driften av sjukvårdsinrättningar.

Att hävda rättigheter genom utbildning och läs- och skrivkunnighet

Analfabetism är ett allvarligt hinder för en person att nå sin potential och utgör ett problem i att ställa skyldighetsbärare till svars. Läkarmissionen arbetar för att göra det möjligt för människor att utöva sina rättigheter och göra sina röster hörda genom olika former av utbildning och träning särskilt anpassade till de människor vi arbetar för. Vi är också en ledande aktör när det gäller utbildning av människor som lever med funktionsvariation.

Vatten och Sanitet

Läkarmissionen tillämpar modellen för integrerad förvaltning av vattenresurser (IWRM). Denna modell beaktar allas rätt (särskilt marginaliserade och fattiga grupper) till en

Alla Läkarmissionens projekt är kopplade till de globala målen.

tillräcklig mängd vatten av tillräckligt god kvalitet, för så många människor som möjligt utan att skada ekosystemet. Arbetet omfattar brunnsborring, renovering av befintliga borrhål, installation och reparation av pumpar, utbildning av lokalbefolkningen i grundläggande hälsa och hygien samt underhåll av pumpar och andra installationer.

I alla våra åtaganden strävar vi efter att bekämpa fattigdom i alla dess dimensioner. Som FNs Generalsekretäre sammanfattade det: "Att utrota fattigdomen i alla dess former överallt är inte bara hållbarhetsmål nr 1, utan det primära målet för hela Agenda 2030 i sig själv".

Hållbarhet och motståndskraft

Läkarmissionen strävar aktivt efter att arbeta i harmoni med miljön och omgivningen för att undvika negativa effekter på nuvarande och framtida generationers levnadsvillkor. Alla projekt ska bidra till en miljömässigt hållbar utveckling och stödja en hållbar användning av ekosystemen. Ett produktivt, ekologiskt och miljövänligt jordbruk är av största vikt och livsmedelsproduktion och småskaligt företagande prioriteras.

Programplanering baserad på mänskliga rättigheter

Läkarmissionens övertygelse bygger på alla män-

niskors lika värde och det faktum att varje individs inneboende värde gör att alla har samma rättigheter. Enligt vad som fastställts i fördragen om mänskliga rättigheter och som vidare tolkats av de organ som är ansvariga för dessa fördrag, har alla individer rätt till sina mänskliga rättigheter utan någon form av diskriminering på grund av etnicitet, kön, ålder, språk, religion, politisk åskådning, nationellt eller socialt ursprung, funktionsnedsättning, egendom, börd eller annan ställning. Främjandet av både mäns och kvinnors rättigheter på grundval av jämlikhet är därför ett absolut krav i den internationella lagstiftningen om mänskliga rättigheter.

Jämställdhet och kvinnors egenmakt är viktiga aspekter av Läkarmissionens vision, uppdrag och globala strategi, och jämställdhetsintegrering ingår som en naturlig del när vi planerar allt vårt arbete. I planeringen är det viktigt att ta hänsyn till den kulturella kontexten. Kulturella eller religiösa attityder och övertygelser har ofta en enorm inverkan på kvinnors och flickors liv och val. Att arbeta inifrån en kultur (exempelvis genom att samarbeta med trosbaserade organisationer, religiösa ledare, kulturella ledare osv) är därför viktigt för att uppnå jämställdhet och kvinnors egenmakt. Vi stöder också lokala partners utveckling runt om i världen, som ökar medvetenheten om kvinnors rättigheter, särskilt när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa.

Social revision minskar korrruption

ATT ARBETA RÄTTIGHETSBASERAT INNEBÄR BLAND ANNAT att stärka människors egenmakt så att de själva kan driva förändring i samhället. 2016 startade Läkarmissionen arbetet med social revision i Honduras. Det är en arbetsmodell som går ut på att invånarna själva får klart för sig vilka rättigheter de har, och kan granska hur staten uppfyller sin del. Efter lyckade resultat i Honduras startade arbetet i Guatemala ett par år senare.

”**D**et finns mycket korrup-tion här i vårt land på alla nivåer, men nu vet vi vad vi ska titta efter och de kan inte lura oss lika lätt som tidigare,” säger Candelaria, som är en av kvinnorna som är involverade i projektet.

Social revision utgör grunden för att kunna påvisa de faktiska förhållandena och trycka på för en konkret förändring. Det ger människor verktyg att utkräva rättvisa. Målet är att få staten och dess lokala myndigheter att uppfylla sitt ansvar när det gäller medborgarnas rätt till utveckling, hälsa och utbildning. Arbetet med social revision går nu vidare till alla Läkarmissionens partner i Centralamerika.

Arbetet med social revision sker i distrikt med utbredd fattigdom och statlig försummelse där utbildningsnivån är låg. Även om medborgarna har rätt enligt lag till offentlig information så kan det ändå vara svårt att få fram informationen. Ibland beror det på okunskap från myndigheternas sida, att de inte har strukturer för att bemöta frågor från medborgarna. Men det kan också bero på att de inte vill bli synade och ställas till svars.

– Tack vare detta arbete har jag förstått hur jag kan vara med och påverka och förbättra för oss i vår by, säger Candelaria.

Ett konkret exempel är den nya väg som byn har fått. Candelaria och de andra som fått utbildning i social revision kunde följa processen, fick tillgång till arbetsplan och budget, och kunde där se att vissa saker inte stämde. Till exempel som att det var sagt att en viss mängd grus skulle användas, men det kom en annan mängd, att det fattades underskrift av beslutsfattare på viktiga dokument och så vidare.

– Vi visste inte att vi hade rätt att kolla upp sådana saker innan vi började med social revision. Och nu visar det sig att vi kan utkräva ansvar. Att makthavare lyssnar på oss och ger oss rätt.

FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

Candelaria har lärt sig hur hon kan motverka korrup-tionen och förbättra för sin by.

FOTO: BO GULDSTRAND

Nicoletas pappa Nicolau valde att gå emot traditionen, och Nicoleta har som första romska flicka i området börjat i gymnasiet. Nu är hon en viktig förebild för de andra flickorna.

Utbildning är vägen till romsk inkludering

I RUMÄNIEN HAR LÄKARMISSIONEN en mångårig samarbetspartner: Life and Light. Arbetet startade i slutet av 1990-talet för att hjälpa barn i svår utsatthet. Idag är det en framstående organisation som har en central roll för romsk inkludering på både nationell och EU-nivå.

Diskrimineringen mot romer är påtaglig i det rumänska samhället. En stor majoritet av romska hushåll rapporterar brist på vatten, el och avlopp. Rumänien har enligt en ny Unicef-rapport näst högst andel tonårsmödrar inom EU och romska flickor är överrepresenterade. Mödradödligheten är betydligt större bland romska kvinnor och romer lever i genomsnitt 16 år kortare än andra rumäner.

I Rumänien är andelen unga som inte deltar i utbildning en av de högsta inom EU, och betydligt högre bland flickor samt för barn från landsbygden och romer. Även om skolgången i Rumänien är gratis så tillkommer ofta utgifter för exempelvis måltider, skolskjuts och material som gör det svårt för familjer i utsatthet.

Läkarmissionen har länge varit engagerad i de romska byarna Bughea de Jos och Bughea de Sus. En av de viktigaste insatserna handlar om rätten till utbildning. Läkarmissionen arbetar bland annat med skolmat, stipendier och ekonomiskt stöd för att ge goda förutsättningar för skolgång. Vi ser att behoven ökar då kommunen har behövt bygga ut undervisningslokaler för att ge plats åt alla nya elever.

Att arbeta i nära samarbete och med förankring i det romska samhället är viktigt för Läkarmissionen. Och i samarbete med skyldighetsbärare vill vi skapa romsk inkludering med rätt till utbildning, hälsa, vatten och sanitet.

Under 2022 går den första flickan någonsin ur årskurs 10 och sju andra flickor följer hennes exempel. Tillsammans är de nu goda förebilder för sina yngre sysstrar, kusiner och grannar.

Alla barns lika rätt till utbildning

ETT BARN SOM INTE KAN GÅ, SE ELLER HÖRA har naturligtvis lika stor rätt att gå i skolan som andra barn. Barn med psykiska funktionsvariationer har också rätt till utbildning. Men i länder som Sudan, Etiopien och Somalia är 9 av 10 barn med funktionsvariation inte ens inskrivna i skolan.

En av Läkarmissionens stora satsningar inom utbildning, "inkluderande utbildning", innebär att även barn med funktionsvariation ska få gå i skola och få utvecklas.

I Hawassa i Etiopien har vi en lång erfarenhet av kluderande utbildning, och vet att samhällets attityder går att förändra. För bristen på kunskaper leder ofta till en stark stigmatisering runt dessa barn.

– Förut skämdes jag för min dotter och höll henne inlåst hemma för annars blev hon retad och slagen av de andra barnen. Idag är jag stolt och lycklig över min dotter, och människor som förut hånade oss gör inte det längre, säger Workenesh som är mamma till en dotter med funktionsvariation i Hawassa.

Med anpassningar i miljön, som till exempel ramper

och handikapptoaletter, så kan fler barn gå i den vanliga skolan och människor märker att eventuella fördomar som de hade runt dessa barn inte stämmer.

– När en klass får sin första elev med en funktionsvariation kan det komma lite klagomål, men efter en kort tid tystnar kritiken, konstaterar Dereje Kidane som är rektor på en av skolorna som tar emot barn med funktionsvariation i den vanliga undervisningen.

I Hawassa finns också center för undervisning och terapi för de barn som inte klarar att gå i en vanlig skola. De ligger i anslutning till vanliga skolor, vilket har haft stor betydelse för attitydförändringarna gentemot barn med funktionsvariationer.

För Läkarmissionen handlar det om alla barns lika rätt till utbildning och att se alla barns unika bakgrund och förmåga. Därför utökas arbetet nu också till Somalia.

FOTO: HÅKAN FLANK

När en klass får sin första elev som behöver extra anpassning kan det komma klagomål, men oftast tystnar kritiken snabbt.

FOTO: HÅKAN FLANK

FOTO: HÅKAN FLANK

Favelorna är utsatta områden med mycket kriminalitet. Yrkesutbildningarna ger ungdomarna framtidstro och en möjlighet att försörja sig.

Genom Talent School hittar unga i Rio ett yrke

DEN SOM VÄXER UPP I ETT FATTIGT OMRÅDE i Rio de Janeiro hamnar i ett utanförskap redan från början. Många kommer tidigt i kontakt med droger och kriminalitet. Därför är Läkarmissionens utbildningsprojekt i staden så uppskattat. På Talent School ges utbildning inom flera yrken, allt från kockutbildning till it-tekniker vilket ger bra försörjningsmöjligheter framåt.

Luiz och Roberto är tvillingar som började på Talent School 2016. Deras bakgrund är typisk för eleverna här. Uppvuxna i en favela där ena brodern hade suttit i fängelse för narkotikabrott. Deras mamma ville att deras liv skulle få en annan inriktning och Talent School blev den möjligheten. De utbildade sig inom datateknik och mitt i pandemin fick Talent School beskedet att båda hade fått fast jobb i närheten av där de bodde, på ett Post Distribution Center. Förutom att de får en inkomst blir de också ett exempel på att det går att få en annan framtid, även om man är uppvuxen i ett utsatt område.

Skolan är mycket uppskattad. Varje elev blir sedd och bemött efter sina förutsättningar. Man har också knutit psykolog och pedagog till utbildningsprogrammen som hjälper de unga på fler plan än det rent professionella. Många elever här har en bakgrund präglad av

våld och dysfunktionella familjer och det krävs mer än bara en skolutbildning för att kunna ändra kurs i livet.

Förutom de olika yrkesutbildningarna så ges också en kurs i "medborgarskap", en slags grundkurs i demokrati där man belyser individens rättigheter och skyldigheter i samhället.

Skolan är välkänd hos lokala myndigheter och samarbetar med staten i ett program för unga lärlingar och praktikanter som innebär att alla stora företag och fabriker måste anlita en del av skolans praktikanter. Det kan bli en bra inkörsport till arbetsmarknaden.

Sedan starten av covid-19 pandemin har Talent School också kunnat dela ut matkorgar till familjerna som de stöder i favelorna. Tack vare stöd från företag och socialtjänsten har totalt över 5 000 matkorgar distribuerats till familjer i utsatthet.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Tester, munskydd och vaccin blev viktiga verktyg för att minska dödligheten i covid. ■

Banbrytande covid-styrka räddar liv i Tanzania

UNDER 2021 FORTSATTE SMITTSPRIDNINGEN AV COVID-19 att öka på den afrikanska kontinenten. Tanzania var ett av de länder som upplevde en andra våg av covid-19. Utmaningarna där var speciella med ett hälsoministerium som inte ville ta viruset på allvar. Förespråkande av alternativ medicin och böner var ofta vanligare än vetenskapliga metoder och religiösa texter användes för att förneka covid.

Avsaknaden av en statlig vaccinationsplan, brist på snabbtester och medicinsk skyddsutrustning vid vård av patienter resulterade i en stark spridning och ett ökat antal dödsfall. Det blev också uppenbart att kyrkor och moskéer som samlade många människor för olika ceremonier ökade överföringen av viruset.

I maj 2021 inledde Läkarmissionen en kampanj med hälsovårdsavdelningen inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania (ELCT) för att tillsammans med religiösa ledare införa säkra metoder och förespråka en förändring av sociala, kulturella och politiska idéer som hotade liv. Detta var inte bara en kampanj för att öka medvetenheten, utan omfattade även hjälp med att bedöma situationen och öka tillgången till vård för personer på ELCT:s lutherska sjukhus i Kilimanjaro-, Arusha- och Manyara-regionerna.

ELCT hade tidigare arbetat med religiösa ledare inom områdena palliativ vård och sexuell och reproduktiv hälsa. Eftersom dessa ledare är mycket respekterade och betrodda inom sina egna samhällen var de av stor betydelse för att förebygga covid. Med hjälp av sina tidigare erfarenheter bildade ELCT en arbetsgrupp bestående av religiösa ledare tillsammans med regeringstjänstemän inom hälsosektorn samt olika yrkesgrupper av hälsovårdare. Tillsammans lyckades arbetsgruppen åstadkomma förändringar på ett framgångsrikt sätt. Efter sex månaders insats hade personalen på ELCT:s sjukhus fått tillgång till PPE-kit. Medvetenheten om pandemin hade ökat genom media och distribution av informationsmaterial. Metoder och traditioner som ökade spridningen av viruset hade minskat eller till och med upphört. Som ett resultat av detta ingripande erkände och belönade regeringen ELCT för att ha mobiliserat samhället mot covid. När vaccinet till slut kom till Tanzania fick arbetsgruppen uppdrag av presidenten att mobilisera invånare att vaccinera sig.

Holistisk vårdmodell sprids i DR Kongo

KYESHEROSJUKHUSET GRUNDADES 2005 för att ge holistisk medicinsk vård till överlevande från sexuellt våld i norra Kivu i Demokratiska Republiken Kongo. Sjukhuset är ett systersjukhus till det världskända Panzisjukhuset.

Panzisjukhuset har blivit känt över världen för sin vård av kvinnor som utsatts för sexuellt våld och chefsläkare Denis Mukwege mottog Nobels Fredspris 2018 för sina insatser för kvinnorna i Kongo. Läkarmissionen har varit med sedan starten på Panzisjukhuset men arbetar också med överlevare av sexuellt våld på Kyesherosjukhuset i Goma.

Precis som på Panzi ger man på Kyesherosjukhuset en personcentrerad och högkvalitativ hälso- och sjukvård och rehabilitering för kvinnor och flickor som har utsatts för sexuellt våld. Målet är att bedriva vård som synliggör varje enskild persons specifika behov, för att ge goda förutsättningar att bearbeta trauman och återfå en god livskvalité. Förutom medicinsk vård som blås- och vaginalfisteloperationer eller förlossningar som kräver särskild vård (särskilt för minderåriga

flickor) erbjuds även psykosocialt stöd för att bearbeta fysiska och psykiska trauman i samband med sexuellt våld.

När kvinnorna har fått medicinsk och psykologisk behandling kan de även få juridisk hjälp från den rättsklinisk som drivs på sjukhuset.

Det socioekonomiska stödet är också en viktig komponent i behandlingen. Eftersom många kvinnor som utsatts för sexuellt våld riskerar att stigmatiseras och marginaliseras i sina samhällen är dessa ekonomiska färdigheter viktiga för att de ska kunna bygga upp ett nytt liv. Sjukhuset erbjuder även boende för dessa kvinnor och flickor i en särskild anläggning tills deras behandling är avslutad.

Genom Kyesherosjukhusets holistiska modell är strävan att överlevare av sexuellt våld ska återfå sin värdighet och en fungerande roll i samhälle.

DJUMA LATIFA BLEV VÅLDTAGEN UNDER FEM DAGAR

Djuma Latifa sitter uppkrupen mot väggen i en säng på Kyesherosjukhuset. Håret är uppsatt i små strama flätor samlade i en knut bak i nacken. Hon bär en vit t-shirt med en stor röd vallmo på magen. Hållningen är rak, blicken avskalad. Djuma fingrar på sina bara tår, sänker blicken, låter orden formulera sig i huvudet, samlar kraft och mod att tala.

”Det är svårt att prata om händelsen men jag vill att världen ska få veta.” En lätt vindpust får gardinen att fladdra till bredvid den öppna dörren mot gården.

”Det var kväll och jag gick för att hämta vatten när fyra män närmade sig. De tog mig till bushen och våldtog mig i fem dagar innan de försvann. Några personer som samlade ved hittade mig och hjälpte mig hem”. Föräldrarna hjälpte henne till den lokala doktorn men skadorna var så omfattande att hon skickades vidare till Kyesherosjukhuset.

”Jag var svårt sjuk men mår bättre efter behandlingen här.”

Djuma lägger handen på magen, om några veckor är det dags att föda.

FOTO: MARTINA HOLMBERG

Djuma Latifa ska strax föda sitt barn på Kyesherosjukhuset.

Humanitärt stöd bygger resiliens i Sudan

DE LÅNGVARIGA KONFLIKTERNA har drivit miljontals människor på flykt, både inom landets gränser och till grannländerna. Kvinnor och unga har drabbats hårdast och deras möjligheter att delta i fredsprocesser är begränsade.

Sudan är det tredje största landet på den afrikanska kontinenten och vårt arbete i Sudan är ett av Läkarmissionens största. Landet har i årtionden drabbats av våldsamma konflikter och är nu upptaget på listan över världens tio mest fragila stater. Vår närvaro i landet går tillbaka till 1989, när vi började arbeta med flyktingarna efter inbördeskriget.

I dag är vi registrerade och verksamma i sex delstater: Khartoum, Röda havet, västra Darfur, södra Darfur, södra Kordofan och Blå Nilen, med samordning från landskontoret i Khartoum. Vårt fokus är vatten WASH/IWRM (Integrated Water Resource Management). Vi arbetar både med drift och underhåll av vattenresurser som förvaltas av samhället, och sanitetsfrågor som genomförs efter modellen Community Led Total Sanitation (CLTS).

Utbildning är ett annat stort arbetsområde. Generationer växer upp utan att få den utbildning de har rätt till, och de mest utsatta grupperna lämnas utanför. Därför arbetar vi med utbildning, särskilt inkluderande utbildning (IE), utbildning i nödsituationer (EiE) med fokus på TiC (Teacher in Crisis) och REFLECT (läs- och skrivkunighet och livskunskap). Vårt mål är att se till att de mest utsatta barnen får tillgång till kvalitativ och rättvis grundutbildning.

Vi engagerar oss också i livsmedelssäkerhet och försörjning (FSL) genom att förbättra villkoren för boskap och jordbruk med tanke på klimatförändringarna. De senaste årens översvämningar, hyperinflation och följande pandemi förvärrar den redan mycket instabila

FOTO: LÄKARMISSIONEN

WASH är ett av våra stora fokusområden i Sudan.

situationen för medborgarna. Därför är fattigdomsbekämpning centralt och vi samarbetar med olika organisationer, allianser och konsortier i Sudan.

Behovet av att bygga upp motståndskraft i samhällen, den privata sektorn och statliga system och strukturer har fått oss att tillämpa "triple nexus"-metoden som handlar om att knyta ihop det humanitära arbetet, arbetet för långsiktig utveckling och fredsverksamhet. Triple nexus-insatser utformas, planeras och genomförs för att så effektivt som möjligt tillgodose mänskliga behov, minska sårbarheten och främja fred.

I denna mycket instabila situation är utbildningssystemet ännu ett område som drabbas.

Sudan ligger vid en viktig geografisk korsning mellan norra Afrika, Sahel, Afrikas horn och Afrika söder om Sahara. Kriget i Darfur och Nubabergen, avskiljandet från Sydsudan 2011 fortsätter att påverka landet, tillgången till odlingsbar mark och vatten är ytterligare ett hot och ökenspridning är fortfarande en stor och ihållande miljöutmaning.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

Att få rent vatten nära sin bostad förändrar livet framför allt för kvinnorna. ■

Metoder och verktyg för klimat och miljö

LÄKARMISSIONEN HAR SEDAN FLERA ÅR arbetat humanitärt i Niger, Västafrika, där torka och hungerkatastrofer är återkommande. 2020 beräknade FN:s barnfond Unicef att runt tre miljoner nigerier var i behov av humanitärt bistånd till följd av matbrist, ett resultat av klimatförändringar, väpnade konflikter och flyktingströmmar.

De senaste årens stora klimatförändringar har drastiskt förändrat överlevnadsvillkoren för befolkningen där 80 procent lever av det de själva kan odla i små jordbruk på landsbygden. Vid sidan av den globala uppvärmningen har den ökade befolkningstillväxten trängt undan den naturliga vegetationen. Öknen breder nu ut sig och invånarna får allt svårare att klara sig. Både försörjningsmöjligheterna och ekosystemet har påverkats dramatiskt och sedan 1975 har sanddynerna i området ökat från 11 procent till 43 procent. Vissa byar har nästan blivit helt isolerade och balanserar nu på gränsen till överlevnad.

i området. För närvarande är Läkarmissionen den enda organisation som arbetar med WASH (Water, Sanitation and Hygiene). Arbetet fortlöper och innehåller brunnborrning och pumpinstallationer för att klara vattenförsörjningen till hushåll, byodlingar och plantskolor för trädplantering. Genom satsningar på naturlig återväxt i områden där det tidigare vuxit träd, sanddynsstabilisering och energisparande spisar, ges familjer i området nya möjligheter. I projektet ingår även arbete med "CLTS" (Community-led total sanitation) där hushållen uppmanas att konstruera sina egna latriner.

Under 2021 bistod Läkarmissionen befolkningen i 18 byar i Goudoumaria, Diffa-regionen, med rent dricksvatten och förbättrade hygienmöjligheter. Till följd av otillgängligheten och det mycket dåliga säkerhetsläget med återkommande attacker av Boko Haram är det mycket få organisationer som arbetar

Utbildning och information kring miljöproblem, vatten, hälsofrågor och odlingstekniker ger byinvånarna själva ägarskapet till arbetet. Ytterligare viktiga komponenter för att kapacitetsstärka människor handlar om utbildning, läs- och skrivkunighet, samt information om mänskliga rättigheter. Freds- och konfliktlösning är inbyggt i projektet där deltagarna uppmanas att reflektera över verkliga och potentiella konflikter och identifiera sätt att undvika eller lösa dessa.

Läkarmissionen är ledande i Triple Nexus

UNDER DE SENASTE ÅREN HAR REGERINGAR och internationella aktörer gradvis vaknat upp inför det som många civila samhällsaktörer länge varit engagerade i, nämligen fredsbyggande.

Hittills har det varit strikta skiljelinjer mellan utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och fredsbevarande arbete och samordningen mellan de tre olika insatsområdena har varit mycket begränsad. Den diskussion som under en längre tid nu förts handlar om möjligheterna att kunna gå vidare för att lösa de problem dessa avgränsningar för med sig. Det finns ett behov av att riva murarna och börja arbeta i "Triple Nexus".

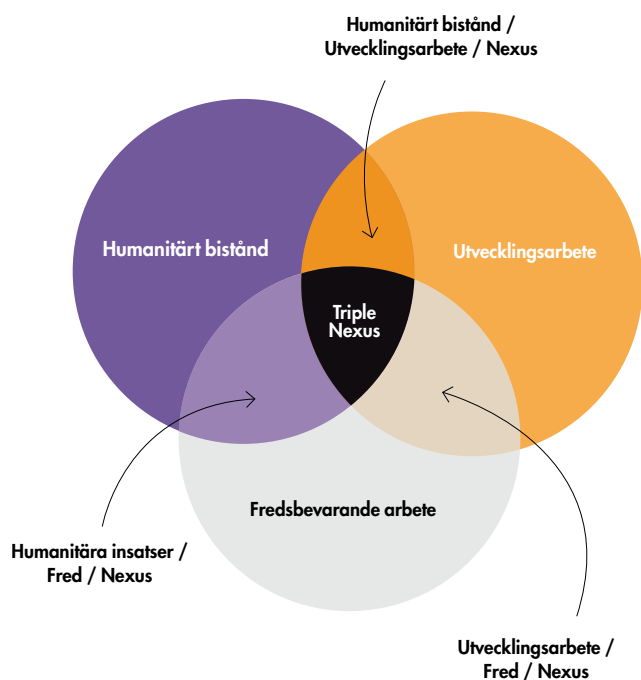
Triple Nexus resonerar kring det lilla "f" och det stora "F" när det gäller fred. Enkelt uttryckt definieras "f" som åtgärder som är inriktade på att bygga och

utveckla lokalsamhällets fredskapacitet, medan "F" är åtgärder som stöder och upprätthåller politiska lösningar och hanterar våldsamma konflikter, något som ofta utförs av FN:s fredsbevarande uppdrag.

Lyssnar man till organisationer i det civila samhället är det tydligt att det redan händer mycket kring "f", och att det sker en samordning mellan fältaktörer. Det är uppenbart att fred är avgörande för genomförandet av alla insatser och verksamheter, oavsett vilken typ det handlar om. Fredsbyggande aktiviteter och samarbete på plats är därför helt centralt för att lyckas och uppnå resultat.

De olika rättsliga ramverk som styr finansieringen av de olika insatserna (humanitärt bistånd, utveckling, fred) bidrar till utmaningen på givarnivå gällande finansiering av nexusstrategier för civilsamhällsorganisationer som arbetar inom fler än ett av dessa områden. Svenska nätverk för civila samhällsorganisationer argumenterar för att även om en fältorganisation kanske inte kan betecknas som en regelrätt "fredsaktör", utifrån principen om det stora "F", så utgör deras tillämpning av principer som "Do No Harm" och andra fredsbyggande aktiviteter själva grunden och basen för allt annat arbete, och kan inte ignoreras. I vårt arbete är vi fast beslutna att utforma det utifrån ett trefaldigt nexus-tänkande, och att följa de humanitära principerna i alla våra humanitära insatser.

Personalen på Läkarmissionen utformar ständigt arbetet utifrån en hög konfliktkänslighet, både i utvecklingsarbetet och den humanitära programplaneringen. Med verksamhet i några av de mest konflikttrabbade områdena i världen är detta inte ett alternativ, utan en nödvändighet för ett framgångsrikt genomförande. För att stärka arbetet kring nexusstrategier inrättades hösten 2021 en ny enhet för humanitära frågor och Triple Nexus under internationella programavdelningen.

Läs även Milward Mwamvanis artikel:
[#32](https://voiceeu.org/publications), 21 December 2021, sidan 14.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

Förvärrad humanitär situation i världen

ÅR 2021 FÖRSÄMRADES DEN HUMANITÄRA situationen på många platser i världen. Den globala matkrisen ökade kraftigt. Flera länder där Läkarmissionen har egen personal på plats, påverkades av detta.

Etiopien förvärrades den interna konflikten i Tigray-regionen som inte bara hotat de som bor där utan också den övergripande stabiliteten i landet.

Den politiska situationen i Sudan förvärrades också när den bräckliga övergångsregeringen föll, vilket ledde till osäkerhet i en redan utdragen humanitär kris-situation. Även om det råder en relativ stiltje i de större striderna har den humanitära situationen i Sydsudan fortsatt att vara utmanande – dessutom i kombination med översvämningar och andra naturkatastrofer. Niger och Tchad fortsätter att påverkas både av den regionala instabiliteten kring Tchadsjön, och av den fortsatta osäkerheten och angreppen på samhäl-

len i de västra delarna av Niger, vilket gjort att den långvariga och osäkra humanitära situationen har försämrats.

Läkarmissionen har fortsatt att spela en aktiv roll för att tillgodose de humanitära behoven i dessa länder. Mest har inriktningen legat på WASH-program, men även på utbildning i nödsituationer, FSL, nutrition och fredsbyggande. Nästan 40 humanitära projekt genomfördes under 2021, i enlighet med de fyra humanitära principerna. Läkarmissionen har också gett logistiskt stöd till den humanitära insatsen i Jemen genom samordningen vid regionkontoret i Dubai.

HUMANITÄRA INSATSER SOM LÄKARMISSIONEN BEDRIVIT UNDER 2021

Land	Antal projekt	Typ av insatser
Tchad	1	Vatten och sanitet
Etiopien	3	NFI, mat, vatten och sanitet
Niger	2	Vatten och sanitet, nutrition
Sydsudan	10	Vatten och sanitet
Sudan	20	Vatten och sanitet, EiE, FSL, fredsbevarande arbete
Uganda	1	Hälsa (psykosocialt stöd)

NFI = Non Food Items EiE = Education in Emergencies FSL = Food Security & Livelihoods

Innovativa lösningar för ett effektivt bistånd

UNDER ÅR 2021 STARTADE LÄKARMISSIONEN en ny enhet för innovation, partnerskap och digital transformation. Syftet med enheten är att fokusera mer på samverkan över sektorsgränser för att uppnå de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Det återstår endast åtta år för att uppnå de globala målen och Agenda 2030. Inom Läkarmissionen lägger vi därför ett utökad fokus på innovativ företagssamverkan – kallat "Partnership" i Sustainable Development Goal 17 i Agenda 2030. Innovation är avgörande för många utvecklingsländers framtid. Ett första steg i hanteringen är att vi som ledande utvecklingsaktörer placerar innovation högt upp på agendan och gör det till en hjärtefråga som genomsyrar hela biståndssamheten.

Om vi ska lyckas uppnå Agenda 2030 måste vi överbrygga strukturella och kulturella skillnader mellan civilsamhälle, näringsliv, akademi och myndigheter. Olika aktörers roller och ansvar behöver tydliggöras liksom behovet av nya samverkans- och affärsmodeller i biståndet.

Historiskt har akuta kriser i samhället, såsom covid-19, triggat och drivit fram nya innovationer och samverkansmodeller. Just nu befinner vi oss i två större kriser, både globala klimat- och hälsokrisen. Vi måste därför reflektera över den svåra men centrala frågan om hur vi gemensamt ska lyckas med uppdraget att ställa om och transformera planeten.

Transformationen innefattar inte bara att ställa om till mer hållbar infrastruktur utan även ett helt globalt och lokalt mindshift. Vårt samarbete med Somali Innovation Hub och Somalia Puntland State University är ett tydligt exempel på hur vi kan skapa nya former för detta mindshift och bredda det svenska biståndet. Genom direkt samverkan med innovationshubbar har vi förutsättningar att inom svenskt bistånd understödja mer dynamisk marknadsutveckling och miljömässig hållbar förändring.

För att ett systemskifte ska vara möjligt, behöver vi

röra oss bort från ett traditionellt biståndsberoende till ett mer långsiktigt katalytiskt och innovativt bistånd som grundas i innovationsdrivna hållbara visioner och digital transformation. Det handlar inte enbart om en mer kreativ idégenerering utan även om ett delaktigt civilsamhälle som driver testbäddar, skalar upp innovationer och överför ny teknologi till utvecklingsländer.

Civilsamhällets organisationer och stiftelser har mer att ge som innovatörer och samverkanspartner till näringslivet i arbetet mot att uppnå de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Det är därför hög tid att den ideella sektorn bjuds in i de mer etablerade samverkanskonstellationerna för innovation och företagande. Större delar av det svenska civilsamhället behöver inkluderas i arbetet med att bredda företags- och innovationsfrämjandet så att ingen lämnas utanför i den globala fattigdomsbekämpningen.

Läkarmissionen har sedan 1958 arbetat aktivt för en hållbar förändring i världen med utgångspunkt i det engagemang och entreprenörskap som finns i hela den ideella sektorn i Sverige. Tillsammans med näringsliv, offentlig sektor, ideell sektor och forskning har vi skapat, testat och skalat upp innovationer som i grunden bidragit till en mer djupgående samhällsförändring för utsatta människor i kriser och katastrofer.

I takt med att behoven ökat så har våra lokala samarbetspartners lyft en önskan om att tydligare driva sina lokala verksamheter utifrån mer hållbara drifts- och affärsplaner. Det är avgörande för att komma bort från ett klassiskt biståndsberoende. Nya verktyg behövs för att verksamheter ska kunna ledas mer hållbart och innovativt där biståndet spelar en mer kompletterande och katalytisk roll.

Vi behöver lära av historien. Traditionellt i biståndet

FOTO: SOLVATTEN

Att rena vatten med hjälp av solen är en användbar innovation.

har den ideella sektorn i flertalet länder ofta varit avantgarde och drivit innovationer: en stor del av dagens välfärdssamhälle startade en gång som initiativ från just detta håll. Läkarmissionens dröm är att våra samhällsvisioner ska vara bärande – inte biståndets finansieringsutrymme. För att möta de ökade behov

vi ser i ljuset av den globala klimat- och hälsokrisen behöver vi samverka mer över sektorsgränser. Vi måste mobilisera alla aktörer i biståndet gemensamt. I denna utveckling vill Läkarmissionen vara en drivande kraft i svenskt bistånd.

ETT AXPLOCK AV SAMARBETEN UNDER 2021

Sida

- Globalt trainéeprogram för unga innovatörer.
- Sustaid – sektoröverskridande aktörsamverkan för innovationer vid kris och katastrof.

Innovation & forskning

- Malmö Universitet – Seminarier och föreläsningar om innovativa metoder i biståndsbranschen.

- Borås Universitet – Produktutveckling och testbäddar.
- Mälardalens Högskola – Forskning inom digital transformation och hållbarhet.

Privata sektorn

- SWECO – Forskning och analyser kring grundvattenfrågor.
- Solvatten – Vattenrening genom solenergi.

- Linas Matkasse – Ökat lärande genom tillgång till näringsrik mat.

Multi-sektor

- Swash and Grow – Utveckling av verktyg som syftar till att förbättra möjligheterna att tillföra mer cirkulära, inkluderande och hållbara innovationer.
- Swedish – East African Chamber of Commerce (SWEACC).

Breddad debatt för ett mer inkluderande bistånd

LÄKARMISSIONEN VERKAR FÖR ATT PÅVERKA politiska beslutsfattare och andra makthavare inom myndigheter, företag och trossamfund på lokal, nationell och internationell nivå.

Opinionsbildning, dialog och ansvarsutkrävande är viktiga metoder för att stärka de mänskliga rättigheterna och bidra till hållbar utveckling. Utöver ett långsiktigt utvecklingssamarbete och starkt humanitärt bistånd med lokalt förankrade projekt krävs en ökad motståndskraft för att faktiskt realisera förändring. Därför har Läkarmissionen under 2021 arbetat för att stärka sitt strategiska påverkansarbete, både via opinions-satsningar för kvinnors och flickors rättigheter, och inom klimat och resiliens. I en tid av åtskilliga globala kriser, ett hotat enprocentsmål, och med endast åtta år kvar att realisera Agenda 2030 är det viktigare än någonsin att stärka Sveriges roll och arbete i svenska samarbetsländer.

Vi ser att Läkarmissionen och civilsamhället i stort har ett ansvar att inta en mer ledande position och företräda en slagkraftig röst som också representerar de allra mest utsatta. Detta gäller biståndsdebatten både på lokal och global nivå. Att lyfta marginaliserade röster från människor som lever i fattigdom och kriser är en av Läkarmissionens främsta prioriteringar och fortsätter att genomsyra vår dagliga verksamhet. Vi strävar alltid efter att ge människor som berörs av olika beslut ett utrymme att själva påverka beslutsfattare och utkräva ansvar. Detta gäller inte minst vår metod för socialt ansvarsutkrävande i Latinamerika.

Jämställdhet på agendan

Läkarmissionen har en lång tradition av att bedriva påverkansarbete kring överlevare av sexuellt våld och deras situation i DR Kongo. År 1998–1999 var Läkarmissionen med och byggde Panzisyjukhuset och är idag en av sjukhusets huvudfinansiärer. Under de två senaste decennierna har påverkansarbetet breddats inom jämställdhetsområdet.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Läkarmissionens studio har varit flitigt använd under året

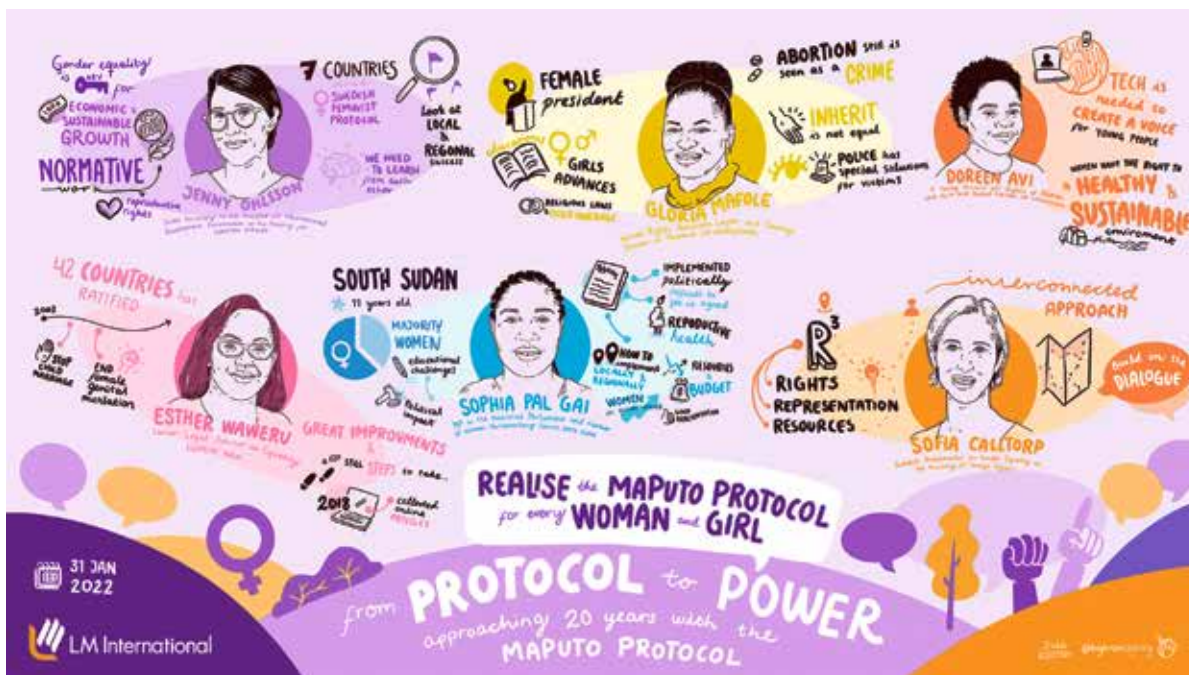
Kvinnor och framförallt mammor har en nyckelroll i genomförandet av Agenda 2030, i synnerhet när det kommer till att uppnå en global förändring som är hållbar. Omfattande studier påvisar att när mammor får utbildning, möjlighet till självförsörjning och kunskap om sina rättigheter satsar de på barnen och därmed också på framtiden. En stark och självständig mamma är ett av de bästa stöd ett barn kan ha.

En viktig påverkansmetod är Läkarmissionens årliga Mammorapport som under 2021 fokuserade på mammors situation under pandemin. Mammorapporten har även tillsammans med den årliga kalendern bidragit till att belysa både den utsatta situationen som kvinnor står inför i världen, och kvinnors förändringskraft och egenmakt.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Cecilia Ruthström-Ruin, Ambassadör för mänskliga rättigheter, var en av panelisterna på Läkarmissionens seminarium tillsammans med representanter för Läkarmissionen och Extraordinary.

Maputoprotokollet fastlade ett gemensamt språk och ramverk för kvinnors rättigheter.

AU och de afrikanska parlamenten – en viktig påverkansarena

Under 2021 breddades Läkarmissionens påverkansarbete ytterligare geografiskt till att innefatta fler afrikanska länder och Afrikanska Unionen. Genom rekrytering av en ny medarbetare från Sydsudan till Läkarmissionens huvudkontor i Stockholm möjliggjordes ett effektivt påverkansarbete för kvinnors situation i Sydsudan samt flertalet andra afrikanska länder som Kenya, Tanzania, Etiopien och Somalia.

Som en del i detta påbörjades även ett påverkansarbete för universell ratificering och implementering av Maputoprotokollet inom kontinenten. Maputoprotokollet fastlade ett gemensamt språk och ramverk för kvinnors rättigheter och representerar en betydande milstolpe för AU:s medlemsstater. Trots stora framgångar sedan protokollet antogs för snart 20 år sedan har tretton länder ännu inte ratificerat protokollet, inkluderat prioriterade samarbetsländer inom svenskt bistånd såsom Somalia och Sudan. Läkarmissionens globala seminarium "From Protocol to Power" samlade en bredd av aktörer från bland annat Utrikesdepartementet, Sida, EU och från högpolitisk nivå och civilsamhälle i flertalet afrikanska länder, till en dialog som nu fortgår.

I samverkan med påverkansarbete på landnivå med

Läkarmissionens personal och partners på plats fick eventet stort genomslag i framförallt Sydsudan på nationell parlamentarisk nivå. Likt en dominoeffekt resulterade internationella påtryckningar från Sverige och EU i att parlamentet i Juba förde frågan om ratificering av Maputoprotokollet direkt till presidentens kontor. Nu blickar vi framåt och siktar på att fler av våra landkontor ska kunna stödja en liknande utveckling i andra afrikanska länder.

Tillsammans är vi starkare

För Läkarmissionen har det alltid varit viktigt att samordna vårt globala påverkansarbete med andra centrala aktörer i biståndet. Därför sker del av vårt påverkansarbete i nätverk och partnerskap med andra aktörer inom myndigheter, civilsamhälle, akademien och den privata sektorn.

Inom ramen för vårt medlemskap och aktiva deltagande i påverkansnätverk som Concord Sverige, SMR, VOICE och EU-CORD spelar Läkarmissionen en avgörande roll för att marginaliserade röster ska nå ända fram till både svenska och europeiska maktthavares korridorer.

Under 2021 fick vidare Läkarmissionen ta plats i styrgruppen för UNICEF Sveriges barnhälsonätverk

tillsammans med Utrikesdepartementet, Sida och Karolinska Institutet med flera. Vi tog även över ledarskapsrollen för arbetsgruppen för sexuellt och könsbaserat våld inom ramen för Sveriges plattform för globala SRHR-frågor på initiativ av Utrikesdepartementet och Swedish Institute for global health transformation (SIGHT).

Digitalisering och planetens hälsa - ny satsning inom Läkarmissionen

Med mindre än åtta år kvar att realisera Agenda 2030 behöver vi säkerställa ett mer transformativt bistånd. Om det är något vi har lärt oss under hanteringen av den globala pandemin och klimatkrisen så är det att vi inte kan fortsätta "business as usual". Inom Läkarmissionen är vi övertygade om att målet om ett grönt och hållbart bistånd i mångt och mycket stavas digital transformation, innovation och unga. Därför har vi under det gångna året initierat ett nytt informations- och kommunikationsprogram där vi satsat extra på att driva digitaliseringsfrågan som lösning på utsatthet i kriser och katastrofer, i såväl svensk opinion och debattartiklar som i våra arbetsmetoder.

För att också bredda det svenska biståndet påbörjades ett framstående mobiliseringsarbete för att ge unga en plats i den gröna transformationen, både inom och utanför Sveriges gränser. Läkarmissionen bjöd till exempel in unga med intresse för spel och teknik till en kreativ och interaktiv workshop för att frigöra hur vi kan använda oss av varandras kunskap och kompetens för att skapa hållbara lösningar på klimatkrisen.

Genom att sammanföra unga förändringsagenter i Sverige med likasinnade i våra programländer ser vi ett större genomslag som främjar både globalt erfarenhetsutbyte och samarbete över lands- och regiongränser.

Tillsammans med våra lokala partnerorganisationer i Tanzania (Robotech Labs) och Somalia (Somali Innovation Hub) har vi kunnat stötta och nå ut till fler unga aktörer. En viktig arena i Sverige har också varit Folkhögskolor i Järvaområdet. Tillsammans med en skara nyfikna studenter besökte vi växthuset "The Dome" vid Berga Naturbruksgymnasium för att engagera fler unga i arbetet med genomförandet av Agenda 2030 och lära om hur vi kan ställa om, och odla exotiska, hållbara grödor i Sverige, istället för att importera.

Opinion för grön upphandling i FN

Läkarmissionen har under 2021 fortsatt att verka för ett grönare humanitärt bistånd i form av hållbara upphandlingar och innovationer. Under året drev Generalsekreterare, Josephine Sundqvist, och Innovationschef, Andreas Zetterlund, opinionfrågan i svensk debatt. Läkarmissionen var även medarrangörer under Sustaid-konferensen på Sida Partnership Forum för att bedriva påtryckningar vis à vis mer hållbara upphandlingar inom FN-systemet. Detta innefattar två aspekter av hållbarhet, dels måste små och medelstora företag inkluderas i upphandlingskedjor, dels krävs i högre utsträckning en omställning till gröna och hållbara material.

Human Rights for more than one voice

När vi nu summerar året som gått är vi stolta över att vårt gemensamma påverkansarbete organiserats i ett nytt program på Läkarmissionen "Human Rights for more than one voice" vilken framöver kommer att utgöra en viktig grund för vårt systematiska påverkansarbete.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Läkarmissionens generalsekreterare Josephine Sundqvist medverkade på Världens Barn-galan i SVT.

Partnerskap och nätverk

FÖR LÄKARMISSIONEN ÄR PARTNERSKAP med olika aktörer och medlemskap i olika påverkansnätverk en viktig del av verksamheten. Här presenterar vi några olika exempel.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Här undertecknar Josephine Sundqvist nytt samarbetsavtal med samtliga EU-CORD medlemmar i syfte att stärka våra partnerskap på region- och landnivå.

EU-CORD

EU-CORD är ett nätverk av 22 europeiska organisationer baserade på en kristen värdegrund. Målet är att tillsammans påverka inriktningen när det gäller EU-bistånd, att sprida kunskap om EU:s roll som biståndsaktör och att öka medlemsorganisationernas förmåga att söka EU-stöd. Genom samarbetet får alla möjlighet att ta del av den omfattande kunskap som finns hos medlemmarna, i syfte att utveckla och stärka varandra. Nätverket arbetar aktivt med ömsesidig kapacitetsuppbyggnad och lärande.

Läkarmissionen är en del av EU-CORD:s ledarskap genom representation i styrelsen och i styrgrupper och medverkar till en fortsatt utveckling och relevans för nätverket.

Läkarmissionens medlemskap i EU-CORD bidrar till byggandet av starka partnersamarbeten och ger ökad kapacitet att snabbt kunna agera i samband med humanitära katastrofer runt om i världen.

UNICEF

Läkarmissionens långvariga partnerskap med Unicef sträcker sig över både land- och regiongränser. Vi arbetar i nära partnerskap på landnivå i flertalet afrikanska länder för att säkerställa alla människors rätt till utbildning och WASH. På global nivå samverkar vi med Unicefs huvudkontor i New York för att driva frågan om ett starkare fokus på digitalisering och innovation i det internationella utvecklingssamarbetet. Som en del av Unicefs styrgrupp för global barnhälsa, tillsammans med bland andra Utrikesdepartementet, Sida och Karolinska Institutet, samarbetar vi även kontinuerligt inom Sveriges gränser för allas rätt till hälsa.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

FOTO: SOLVATTEN

SOLVATTEN

Solvatten är ett företag som arbetar med en kombinerad vattenrenare och vattenvärmare för människor som lever i utvecklingsländer där tillgång till rent vatten och infrastruktur är begränsad.

Läkarmissionen arbetar tillsammans med Solvatten i ett projekt för att försäkra tillgången till rent vatten på hälsokliniker i Niger. Under projektet har man utbildat ansvariga inom användningen av Solvatten-kit samt inom hygien. Detta har gjorts i samarbete med Radiohjälp/Musikhjälp.

Det torra och soliga klimatet i Niger gör det till en utmärkt plats att använda Solvatten på eftersom det enda som behövs är solenergi för att aktivera en Solvattenbehållare. En Solvattenbehållare beräknas förse en familj med rent vatten i 7–10 år. Dessutom är regnperioderna i Niger korta, och för många är det dagliga sökandet efter vatten högsta prioritet.

Vatten spelar en central roll för ett hälsosamt liv och är en förutsättning för att bygga upp samhällen. Vattenbrist leder till att det sprids sjukdomar och i all verksamhet kopplad till vård som Läkarmissionen bedriver är tillgången till rent vatten av största vikt.

MAF

Läkarmissionen samarbetar med MAF (Mission Aviation Fellowship) Sweden för att hjälpa kvinnor som utsatts för sexuellt våld i DR Kongo. Satsningen innebär att specialläkare från Panzisyjukhuset i Bukavu flygs ut till landsbygden för att söka upp och behandla kvinnor som är i behov av specialistvård. Det gäller framför allt platser i DR Kongo som är svårtillgängliga på grund av säkerhetsläget samt obefintlig och förstörd infrastruktur.

I december 2021 uppmärksammade krigskorrespondenten Magda Gad en kvinna i byn Shabunda i DR Kongo, som i brist på medicinska resurser, lämnats att dö i sin sjukhussäng. Hon hade utsatts för en överfallsvåldtäkt som resulterade i svåra skador i underlivet. Efter tre misslyckade operationsförsök konstaterade man att det inte fanns mer att göra. Detta uppmärksammades i sociala medier av privatpersoner som startade insamlingar via MAF och Läkarmissionen. Det gav MAF möjlighet att flyga henne till Panzisyjukhuset där läkarna kunde ta över och ge henne akut vård vilket räddade hennes liv.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Viktigt materialbistånd med Human Bridge

LÄKARMISSIONEN STÖDJER HUMAN BRIDGE'S insatser med materialbistånd, ofta riktade till mottagare som är gemensamma samarbetspartner. Under 2021 skickades exempelvis utrustning till sjukhuset Nkinga i Tanzania, Panzisjukhuset i DR Kongo och sjukhuset Kayogoro i Burundi. Dessutom har Läkarmissionen gett stöd till biståndssändningar som bland annat riktats mot partner i Ukraina, Moldavien och Rumänien.

Human Bridge arbetar i långsiktiga relationer för att bistå med sjukhusutrustning samt handikapphjälpmedel till sjukhus och vårdinrättningar i olika länder. I samarbete med lokala partner och nationella myndigheter dirigeras sändningar till rätt platser. I akuta situationer kan Human Bridge agera både flexibelt och effektivt genom att dirigera sändningar till humanitära insatser.

Genom ett utarbetat samarbete med Sveriges regioner, lokala sjukhus och medicintekniska företag tar Human Bridge hand om överbliven eller utrangrad ofta väl fungerande instrument, utrustning och handikapphjälpmedel. Att utrustningen inte alltid är toppmodern, med mycket elektronik, kan göra den till och med lämpligare i vissa områden. All utrustning testas, repareras och rekonstrueras samt förses med nödvändig bruksanvisning före leverans. Biståndssändningar kompletteras med relevant förbrukningsmaterial som antingen donerats från företag eller upphandlats enligt mottagarens önskemål. Det läggs stor vikt vid dialog med mottagaren om behov och innehåll innan packning och skeppning. Ofta är mottagaren eller samarbetspartner med och betalar fraktkostnaden.

Verksamheten i Human Bridge har förutom biståndsarbetet två andra huvudändamål – social inriktning och miljöarbete. Hållbarhetsfrågor och miljöpåverkan är centrala för Human Bridge eftersom biståndsinsatserna genomförs genom återanvändning av material som får en fortsatt lång livstid. Huvuddelen av verksamheten finansieras genom insamling av kläder, skor och textilier. Under 2021 samlades 13 000 ton in. Denna stora insamling av textilier som återanvänds är goda exempel på hållbarhet och miljönytta. En mindre del av det insamlade används i direkta biståndsinsatser, huvuddelen säljs för att täcka kostnader i verksamheten och en del går till Lindras second hand-butiker.

FOTO: HUMAN BRIDGE

Human Bridge levererade 340 sjukhussängar till Mettu University Hospital.

Överskottet från Lindra bidrar också till finansiering av Human Bridge verksamhet och biståndsprojekt. Human Bridge och Lindra tar också ett socialt ansvar i Sverige genom att erbjuda arbetsträning för att ge individer möjlighet att åter komma i arbete.

Biståndssändningar från Human Bridge har framför allt gått till Afrika, Mellanöstern och Östeuropa. Under 2021 har 78 sändningar genomförts där var och en motsvarar en 40 fots container eller full trailer beroende på destination. Sändningarna omfattade 950 ton material, varav 581 ton sjukhusrelaterad utrustning eller produkter. Biståndssändningar kan också göras med filtar, kläder, hygienartiklar och andra förnödenheter som hjälp i ett flyktingläger eller i slumområden.

Human Bridge bildades genom att Läkarmissionens och Erikshjälpens materialbistånd överfördes till en ny gemensam organisation. Både Läkarmissionen och Erikshjälpen har representation i Human Bridge's styrelse och ger stöd till insatser och biståndssändningar.

FOTO: CAROLINE WESSLÉN

När katastrofen slår till kan människor behöva utdelning av till exempel mat och hygienartiklar.

Mätbara effekter

VI MÄTER OCH DOKUMENTERAR KONTINUERLIGT måluppfyllelse av insatserna inom våra fyra prioriterade tematiska områden. Resultaten visar både hur många människor som är direkt berörda i projekten, och hur många som indirekt berörs. Nedan några exempel.

UTBILDNING

I många afrikanska länder tillhör personer med funktionsvariation de mest marginaliserade grupperna. Läkarmissionen främjar inkluderande utbildning i flera av dessa länder, Etiopien och Somalia är två exempel.

Personer med funktionsvariation diskrimineras ofta och har inte tillgång till vare sig utbildning eller hälsovård. Utmaningarna verkar ofta oöverstigliga, särskilt för dem som bor på landsbygden. Traditionellt sett har samhällets uppfattning om funktionshinder sitt ursprung i samhällets religiösa och sociala bakgrund. Familjer som har barn med funktionsvariation anses bli straffade till följd av ilska från byns traditionella medicinman eller en ande från förfäderna, och till och med personen själv delar denna tro. Barn med funktionsvariation växer upp med övertygelsen om att dessa åsikter är sanna och de flesta av dem blir tiggare och livslångt beroende av andra.

I Etiopien beräknas över 9 procent av landets totala befolkning leva med någon form av funktionsvariation. Det är svårare att ta fram statistik för Somalia, men siffrorna är troligen högre än det globala genomsnittet till följd av landets långa period av konflikt och begränsade tillgång till hälsovård. Synskador och blindhet är starkt stigmatiserade, och detta i ett land där befolkningen löper en ökad risk att förlora synen på grund av krig och konflikter.

Effekterna av vårt arbete märks nu. Röster höjs för att kräva rättigheter för barn med funktionsvariation och utbildning bryter ner barriärer och främjar integration. Skolpersonal tillämpar nya kunskaper och skolavhoppen minskar. I Somaliland nåddes 607 individer direkt och indirekt över 7 600 personer under 2021. Utbildningsministeriet har åtagit sig att "stödja inkluderande utbildning i alla skolor genom att tillhandahålla stöd och tjänster...". Attityderna till funktionsvariation har förändrats. I stället för att skämmas för barnen upmuntras de nu och tas med till skolan.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

I Etiopien har vi under 2021 nått 360 individer direkt samt indirekt en uppskattad målgrupp på över 7 000 personer. Budgetanslagen för att förbättra skolmiljön och inskrivningsgraden för barn med funktionsvariation har ökat. I de skolor som vi har arbetat i har mer än 90 procent av barnen med funktionsvariation fortsatt sina studier. Praktisk yrkesträning har lett till att barn med intellektuell funktionsvariation har börjat skapa inkomster för sig själva och sina föräldrar. När barnen går i skolan har föräldrarna också tid att ägna sig åt egna inkomstbringande aktiviteter. Effekterna har varit särskilt positiva för mödrarna som nu mycket bättre kan försörja sina familjer. Sammanfattningsvis har föräldrarna börjat se hopp för sina barn och deras framtid.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

HÄLSA

I Uganda arbetar vi med ett koncept som kallas "Bonga-metoden" som är särskilt anpassat för att stärka självkänslan hos unga, framför allt tonårsflickor som inte går i skolan. Målet är att öka deras självkänsla och självförtroende och ge dem insikt om sin egen potential. Många unga flickor är i riskzonen och covid-19 pandemin utsatte flickorna för ännu större risker. Könrelaterat våld är utbrett och beror både på kulturella föreställningar och alkoholmissbruk. Under pandemin ökade alkoholmissbruket och statistik från Pader- och Agagodistrikten i norra Uganda visar att 5 911 flickor blev gravida under nedstängningen av samhället.

Medvetenheten och främjandet av sexuella och reproduktiva hälsorättigheter (SRHR) är komplicerat då vissa aspekter utmanar traditionella religiösa och kulturella värdesystem som inte tillåter sex före äktenskapet. Att tillåta familjeplanering är därför förenat med en ökad risk för barnäktenskap. Trots detta noterar vi en stor förbättring av mäns och kvinnors förmåga att besluta om familjeplanering. 33 340 personer

nåddes av SRHR-relaterade insatser under 2021. Bonga-grupperna får inte bara nya kunskaper själva utan fortsätter att medvetandegöra sina föräldrar och andra genom musik, dans och drama. Den indirekta målgruppen uppskattas därför till 166 700 personer. Många deltar i programmet för att klara en hanterbar familjestorlek och inställningen till familjeplanering är synligt förändrad.

Många av de unga flickor som utsatts för sexuella övergrepp blir barnmödrar. Dessa unga mödrar får utbildning i primär hälsovård för sig själva och sina barn. Vi arbetar för bättre samhällsservice på området och uppmuntrar blivande mödrar att söka rätt sjukvård för att få tillgång till säkra förlossningar i stället för att använda sig av de traditionella jordemödrarna i byarna. Sammanfattningsvis kan man säga att Bonga-metoden har förändrat samhällena i de områden där verksamheten bedrivs. Den nya information som delats har påverkat samhällets liv i frågor som GBV, hygien och sanitet, alkoholkonsumtion, beteenden och SRHR.

FOTO: HÅKAN FLANK

Spargrupporna stärker sociala nät och solidaritet, vilket är viktigt i ett land som Burundi som präglas av motsättningar mellan folkgrupper.

SOCIAL OCH EKONOMISK INKLUDERING

I Burundi arbetar Läkarmissionen tillsammans med Mothers' Union för att stärka kvinnors ställning och bekämpa fattigdom. Genom detta projekt har över 78 000 människor i extrem fattigdom, majoriteten kvinnor med ingen eller mycket låg inkomst, fått sina liv förvandlade. Över hela landet, i de mest avlägsna områden, lär vi människor att läsa, skriva och räkna, följt av grundläggande utbildning i sparande och låntagande, ekonomi och affärsplanering. När grupperna har nått en tillräckligt avancerad nivå för att juridiskt kunna registreras som s.k. Community Based Organisation (CBO) så skrivs de ut ur programmet och fortsätter på egen hand.

All verksamhet är starkt fattigdomsbekämpande med en rättighetsbaserad strategi som syftar till att stärka kvinnor. I det krigshärjade Burundi är förtroendet mellan människor skadat, och fredsbyggande därför av hög vikt. Våld i hemmen och problem med att uppfostera barn är en utmaning för samhället. Mot bakgrund av detta har Läkarmissionen förstärkt programmet med föräldrautbildning, vilket rönt stor uppskattning av människor som behöver hantera både sina egna och sina barns trauman.

Under 2021 deltog 4 460 personer i programmet, vilket indirekt gynnade över 23 000 familjemedlemmar – inte bara ekonomiskt utan också genom stärkta sociala nät och solidaritet. Trots de senaste årens ökade politiska spänningar och etnisk splittring har grupperna förblivit intakta och medlemmar med olika etnisk bakgrund har fortsatt att stödja varandra. Som en gruppledare uttryckte det: "Det viktigaste vi fått från spargruppen är inte pengar utan kärlek!". Grupperna har varit förebilder för fredsbyggande på lokal nivå och medlemmarna har ofta valts till fredsförhandlare i samhällena.

Programmet har visat goda resultat när det gäller att minska ojämlikheten mellan könen. Männerna tar ett större ansvar i hemmet och uppvisar en betydande attitydförändring gentemot sina fruar. Kvinnor utan tidigare utbildning och status axlar helt nya ansvarsfulla roller i samhället. Liknande goda resultat noteras när det gäller skydd av miljön och anpassning till klimatförändringar. Nya förbättrade sätt att odla används och strikta regler har införts om att den som faller ett träd måste plantera ett nytt.

VATTEN, SANITET OCH HYGIEN (WASH)

Läkarmissionen utför ett stort och omfattande arbete inom Vatten, Sanitet och Hygien (WASH)-sektorn. Tre av verksamhetsländerna är Niger, Sydsudan och Sudan. Befolkningen i dessa länder lider av politisk instabilitet, dåligt säkerhetsläge och länderna har ett stort antal flyktingar och internflyktingar. Niger har den sista platsen på UNDP:s HDI-ranking (2020) och Sudan och Sydsudan är bland de tio mest bräckliga staterna i världen. Klimatrelaterade katastrofer och covid-19-pandemin förvärrar situationen ytterligare. Situationen i Sydsudan är kritisk och 8,3 miljoner människor, nästan 70 procent av befolkningen, är i behov av humanitärt bistånd.

Otillräcklig tillgång till vatten är ett hot. Klimatförändringar, icke-fungerande vattenposter, otillräcklig vattenförsörjning och långa avstånd till vattenposterna

FOTO: TORLEIF SVENSSON

innebär stora utmaningar. Drift och underhåll av vattenkällor är fortfarande problematiskt och öppen avföring och bristande tillgång till grundläggande sanitära anläggningar är ständiga problem på landsbygden. I Sydsudan har oljeutvinningen bidragit till risker för yt- och grundvattenkvaliteten med ökad salthalt och ökade koncentrationer av tungmetaller i vattnet. I Niger är de dåliga säkerhetsförhållandena en av orsakerna till att vatteninfrastrukturen har brutits ned. Få skolor har tillgång till vattenposter och latriner.

Främjande av hygien och sanitet prioriteras i vårt arbete. I Sudan har 95 procent av de samhällen som omfattas av programmet 2021 certifierats som fria från öppen avföring. Kvinnor är nu mindre utsatta för de risker som de långa gångavstånden för att hämta rent vatten innebär, vattenburna sjukdomar har minskat och med en förbättrad hälsa kan människor delta i inkomstgenererande verksamhet. "Community-Led Total Sanitation"-metoden har lett till att hushållen har byggt sina egna latriner. Detta förbättrar inte bara luften utan förhindrar också sjukdomar genom att överföringskedjan av bakterier från avföring till mat viaflugor har brutits. Sanitetsanläggningar nära hushållen bidrar till bättre integritet, minskade risker på grund av vilda djur och giftiga ormar och minskade fall av könsrelaterat våld. Människors levnadsförhållanden har över lag förbättrats.

Kvinnor som saknar teknisk kunskap har tidigare inte deltagit i WASH-verksamhet. Vårt arbete har överbryggt könsklyftan genom att införa en 50/50-representation av kvinnor och män i WASH-verksamhet och kommittéer. Kapacitetsuppbyggnad av vattenförvaltningskommittéer för konfliktlösning leder också till fredsskapande åtgärder. Vattenposter har förenat samhällen, oavsett etnicitet, religiös bakgrund eller politiska skiljelinjer. De som arbetar med boskapsskötsel och jordbruk har lärt sig att samexistera och skydda vattenposten på ett hållbart sätt eftersom den är en livskälla för dem, deras boskap och grödor. Detta har skapat stor medvetenhet och ökat förmågan att förebygga och lösa lokala konflikter.

WASH I NIGER, SUDAN OCH SYDSUDAN 2021

198 519	Antal människor med förbättrad tillgång till dricksvatten.
75 820	Antal människor som fått tillgång till hygien och sanitära anläggningar.
1 904	Antal personer som utbildats och engagerats som medlemmar i vattenförvaltningskommittéer.
246	Antal borrhål eller andra vattenkällor som borrats eller reoverats.
1 336	Antal anläggningar för hygien och sanitet som byggts eller reoverats.

Påverkansarbete för mänskliga rättigheter

2021 VAR ETT HÄNDELSERIKT ÅR för oss på Läkarmissionen, fyllt av flertalet globala events, samverkan över sektor- och regiongränser och inte minst nya satsningar. Att mobilisera stöd och bedriva påverkansarbete utgör en central del av vårt dagliga arbete.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Olika är viktigt. MR-dagarna handlade om inkludering och utbildning för barn med funktionsvariation.

MÄNSKLIG RÄTT OCH DEMOKRATI I FOKUS

Läkarmissionen var på plats på Mänskliga Rättighetsdagarna som 2021 hölls i Göteborg för att lyfta ämnet om inkludering och utbildning för barn i världen. Barn med funktionsvariation nekas ofta sina mänskliga rättigheter, faktum är att nio av tio barn med funktionsnedsättning inte får en skolgång anpassad efter deras behov. I länder som Etiopien, Sudan och Somalia går 90 procent av barn med funktionsvariation inte ens i skolan.

Under MR-dagarna samarbetade Läkarmissionen med Extraordinary, en organisation som arbetar för ökad acceptans och förståelse för neuropsykiatriska

tillstånd, både i Sverige och utomlands. Ett av seminarierna handlade om varför kulturskapare med funktionsvariationer sällan syns i det kulturella rummet. Seminariet bjöd på musik, poesi och konstnärlig aktivism.

Övriga medverkande på Läkarmissionens seminarier var bland andra: Sidas generaldirektör Carin Jämtin, talesperson för Special Olympics och före detta landschef för Unicef Sudan Nils Arne Kastberg, Ambassadör för mänskliga rättigheter Cecilia Ruthström-Ruin, Disabled Refugees Welcomes medgrundare Ntobuah Julius Mvenyi, Tommy Mathiasson, artist och musiker, Sayam Chortip, artist och poet.

COP26 2021

Läkarmissionen bedriver påverkansarbete på alla nivåer – lokalt, nationellt och internationellt. Bland annat verkar vi för att påverka beslutsfattare att ta ansvar och minimera klimatpåverkan för människors och planetens hälsa.

Under 2021, tog vår hållbarhets- och innovationsstrateg, Melanie Rideout tåget till FN:s klimatkonferens COP26 i Glasgow, Skottland för att representera Läkarmissionen och lyfta de allra mest utsattas röster.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

FOTO: LÄKARMISSIONEN

DIGITAL STUDIO

Den 17 november bjöd Läkarmissionen in till en workshop för att samtala om vad en digital studio kan tillföra inom biståndsbranschen och i arbetet med Agenda 2030.

I samband med pandemin har vi utvecklat vårt lärande och nyttjande av teknik och digitalisering. Vi har behövt ställa om och effektivisera kommunikationen mellan varandra så att vi kan fortsätta bedriva arbetet för människor i utsatthet i världen. För även om mycket blev pausat, så pausar inte människors behov – tvärtom.

Det har blivit viktigare än någonsin att vi sluter upp och har en nära dialog för att kunna hjälpa fler. Läkarmissionen har därför byggt en studio för att kunna lyfta fram fler röster i biståndsdebatten och för att kunna fortsätta ha en nära dialog med alla våra partners och kollegor i världen. Gällande arbetet med Agenda 2030 kan en digital studio användas på ett klimatsmart sätt för att bland annat minska resandet.

SOMALI INNOVATION TALKS

Under 2021 har Läkarmissionen stöttat unga förändringsagenter och entreprenörer i Somalia genom att skapa en ny plattform för dialog och idéutveckling om inkluderande ekonomisk utveckling. Initiativet handlar om hur vi kan minska massarbetslösheten bland den yngre generationen via digitala medel och hur vi kan skapa hopp bland en grupp i stor utsatthet. Under hösten diskuterades bland annat ungas demokratiska deltagande, grön transformation i Somalia kopplat till hantering av torkan, och den digitala transformationens roll i demokratiseringsprocesser och Agendan för unga, fred och säkerhet. De interaktiva seminarierna anordnades i samarbete med Somali Innovation Hub och Puntland State University på Läkarmissionens landskontor i Somalia, och livesänds på sociala medier runtom i landet.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Med givarna i centrum

PÅ MARKNADS- OCH KOMMUNIKATIONSAVDELNINGEN står de svenska givarna i centrum. Läkarmissionen har en lång historia av insamling från privatpersoner via månadsblad, brevutskick och digitala kanaler. Läkarmissionen startade en gång ur tidningen Svenska Journalen som fortfarande är ett viktigt verktyg för att skapa en närmare relation till givarna och informera om vad Läkarmissionen gör.

INFLUENCERS

På Läkarmissionens har vi samarbetat med influencers sedan långt innan de kallades för det. Idag är det en av våra viktigaste kanaler när det gäller att öka kännedomen hos målgrupper vi vill nå och för att få nya givare. För oss handlar det inte om att samarbeta med så stora influencers som möjligt utan snarare med personer som har stort förtroende och en hög engagemangsggrad hos sina följare.

I samband med mors dag samlade Marie Hammarberg, skolkurator från Karlstad som på fritiden driver Stilkontot på Instagram, in 470 000 kronor till säkra förlossningar. Marias idé var att samarbeta med olika modeföretag och konstnärer och på så sätt ordna en utlottning bland alla som gav till förlossningsvård. Ett ideellt initiativ som gav ringar på vattnet.

Ekotipset drivs av Ellinor Sirén med mål att uppmuntra människor till en giffri, miljövänlig och rolig vardag genom uppdaterade husmorstips. När Ellinor uppmärksammade att kontot fått 500 000 följare på Instagram samlade hennes följare in 360 000 kronor till brunnsborrning i Niger.

Vivi Wallin och Carin da Silvia driver podden Mammasantningar där de pratar om föräldraskapet med hög igenkänningsfaktor, mycket humor och utan filter. Hösten 2021 uppträdde de på en fullsatt China-teatern i Stockholm och samlade samtidigt in pengar till Läkarmissionen genom att visa en film och uppmana publiken att ge. Genom samarbetet med Mammasantningar har Läkarmissionen även under året fått in mer än tusen nya månadsgivare som ger via autogiro.

”Föreställ dig att mer än vart tionde barn i ditt villaområde skulle dö innan fem års ålder.” Så började bloggaren, poddaren och författaren Underbara Clara sitt inlägg där hon uppmanade sina följare att bli månadsgivare hos Läkarmissionen. Ett av våra mest

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Att möta Läkarmissionens givare är både viktigt och roligt.

lyckade samarbeten någonsin. Så här skrev en av Claras följare: ”Tack så jättemycket Clara för att du hjälper människor att hjälpa människor. Jag anmälde mig direkt! Bamsekramar till dig som är så bra på så många sätt och inspirerar högt och lågt från miljötank till feminism och vardagspraktiska lösningar eller tankar.”

I oktober 2021 arrangerade vi en kostnadsfri inspirationsföreläsning på söder i Stockholm, tillsammans med Stilkontot, Bukvy (väskor), Swedish Stockings (strumpbyxor), IAMELENI (smycken), Karolina Nolin (konstnär) och Blankens (skor). Gäster som blev månadsgivare fick gåvor eller generösa rabatter hos de olika varumärken som deltog, och föreläsningen var fullsatt. Under nästa år planerar vi liknande träffar även i andra städer.

När matkreatören Frida Lund och artisten och kokboks-författaren Jason ”Timbuktu” Diakité startade en podd var Läkarmissionen med som partner. ”Det är helt ofattbart hur oerhört orättvist livet är och hur privilegierade vi som är uppväxta i Sverige är, som har fått leva i fred så länge som vi gjort. När jag var i Kongo första gången år 2008 upplevde jag lidande på en skala jag inte trodde fanns.” berättade Jason.

FOTO: HÅKAN FLANK

SAMARBETE MED N365 KRING DIGITAL REKRYTERING AV MÅNADSGIVARE

Under året har vi haft ett löpande samarbete med den digitala byrån N365 för att rekrytera nya månadsgivare via annonsering i sociala medier. Annonserna har huvudsakligen berört vårt arbete mot undernäring

och arbetet på Panzisjukhuset, med starka budskap. Annonseringen har bidragit till ett stadigt inflöde av nya månadsgivare under hela året.

LM INTERNATIONAL OCH NY GRAFISK PROFIL

Läkarmissionen fick egna region- och landkontor i och med att IAS införlivades i organisationen 2019. Därmed har behovet av ett bättre internationellt namn, som inte innehåller bokstaven ä, ökat. Från och med oktober 2021 använder vi namnet LM International i internationella sammanhang.

I samband med namnbytet utomlands behövdes en logotype för LM International. Vi passade då på att även göra en uppdatering av Läkarmissionens befintliga svenska logotype för att de två grafiska profilerna ska hänga ihop. Förändringen bestod framför allt av byte av typsnitt, justering av logofärgerna lila och orange samt en mindre förändring av symbolen.

BREVUTSKICK

Under året skickade vi brev till potentiella givare, människor som inte har gett gåvor till oss tidigare, för att på så sätt öka antalet personer i givarbasen.

För att behålla de nya givarna använder vi några olika välkomstprocesser, bestående av ett antal fysiska brevutskick, vilket har visat sig öka lojaliteten markant.

FOTO: MARTINA HOLMBERG

STICKADE MÖSSOR – UPPROP I SVENSKA JOURNALEN

Vi gjorde ett upprop om att sticka bebismössor i Svenska Journalen, men hade ingen aning om hur populärt det skulle bli. Läkarmissionen fullkomligt översvämmades av tusentals vackra, hemstickade mössor till nyfödda.

Omkring 54 kartonger med närmare 17 000 mössor,

plus ett antal välgjorda koftor, byxor, strumpor och vantar hämtades upp av Human Bridge för att så småningom nå de nyfödda bebisarna i DR Kongo som fick känna värmen ända från Sverige. Då vi fick så många mössor och annat fint så kommer vi även dela med oss till bebisar på andra platser som behöver värme och omsorg.

MÅNADSBREV

Vår viktigaste insamlingskanal är våra månatliga informationsbrev Månads-Bladet och Fältrapporten som skickas 12 gånger per år till aktiva givare. I juni och december skickar vi Fältrapporten även till våra autogirogivare och övriga givare som har kommit in via hemsidan eller andra digitala kanaler. I månadsbrev presenterar vi varje månad ett utvalt projekt för att hålla givarna uppdaterade om vårt arbete och visa hur pengarna används. Inbetalningskort finns med för möjlighet att ge en ny gåva.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

MUSIKHJÄLPEN

Musikhjälpen startades i Sverige 2008. I programmet blir tre programledare inlästa i en studio på ett torg i en svensk stad och sänder live under 144 timmar för att samla in pengar till ett speciellt ändamål. Temat för musikhjälpen 2021 var "För en värld utan barnarbete".

Läkarmissionen deltog med generalsekreterare Josephine Sundqvist för att lyfta samarbetet med vår partnerorganisation Hope for children i Addis Abeba, Etiopien. De jobbar bland annat med att befria barn från arbete under slavliknande förhållanden. Organisationens grundare Gizachew Ayka medverkade via länk från en skola där barnen får utbildning och förutsättningar att skapa sig en framtid. Musikhjälpen 2021 samlade in 54 miljoner kronor.

TELEMARKETING

Telemarketing är det mest effektiva sättet att rekrytera givare till att ge löpande varje månad via autogiro. Det är också det mest effektiva sättet för uppgradering av befintliga autogirogivare samt reaktivering av givare som vi tappat eller håller på att tappa. Vi arbetar sedan ett par år med en strukturerad årsplan där vi ringer både nya och befintliga givare.

25

miljoner kronor skänktes till Läkarmissionen i testamentsgåvor under 2021. Vi får många minnesgåvor i samband med begravningar och det är också många av våra givare som tänker på oss i sina testamenten.

SVENSKA JOURNALEN

Svenska Journalen utkommer med fyra nummer per år. Några av målsättningarna med tidningen är att öka kunskapsnivån, vara en del av Läkarmissionens kampanjarbete men också att fungera som givarvård. Förhoppningen är att givarna ska tycka att tidningen är ett mervärde med intressant läsning av olika slag.

Inför jul medföljer även Läkarmissionens kalender.

MAMMARAPPORTEN

För Läkarmissionen är mammors välfärd en nyckel-fråga, både globalt och lokalt. I de olika delar av världen där vi verkar möter människor olika typer av svårigheter, men gemensamt för dem är att om vi ser ett ökat välbefinnande hos mammor, så är det i regel en indikator på en positiv utveckling generellt i området. Här i Sverige spelar också mammor en nyckelroll i vårt arbete och är en av de grupper som är mest engagerade i att stötta oss. Under några år har Läkarmissionen gjort en årlig undersökning om hur mammor i Sverige mår. Pandemin och restriktionerna gjorde att vardagen förändrades för alla. Många mammor angav att vardagen varit bra men att oro, ensamhet och stress samtidigt hade ökat. En grupp som påverkades extra hårt av dessa faktorer är mammor utan partner.

Men det kanske mest intressanta i Mammarapporten 2021 är att resultatet visar på mer jämställda hushåll. Över hälften av mammorna med partner svarar att man delar lika på hemarbetet. Dessa siffror står i stark kontrast till fjolårets rapport där lika många mammor svarade att de själva tog mest ansvar hemma. Kanske pekar detta på att en nyckel till ett jämställt hushåll är att båda partners spenderar likvärdig tid i hemmet.

NYTT VERKTYG FÖR DIGITAL INSAMLING

Under sista delen av året började vi testa ett nytt verktyg för digital insamling, som heter Adoevo. Med Adoevo är det enkelt för givaren att snabbt ge en gåva med Swish utan att behöva fylla i några uppgifter. I verktyget finns också funktioner för att skicka gåvokort via sms när man vill ge en gåva i någon annans namn, till exempel som födelsedagspresent. Under årets julkampanj använde vi Adoevo och såg att det i synnerhet var effektivt vid sista minuten-julklappar. Under det kommande året kommer vi att testa andra funktioner och ser plattformen som ett effektivt verktyg för att rekrytera nya givare.

KONSERTVERKSAMHET

Läkarmissionen har en lång historia av att bygga varaktiga relationer, meningsfulla samarbeten och viktiga förtroenden genom mötes- och konsertverksamheten. Läkarmissionens namn förknippas med innerliga möten och genuina upplevelser. Nya givare genereras, existerande givare vårdas och grunden för testamentesgåvor läggs här. Ja, här får Läkarmissionens budskap komma nära, beröra på djupet och bli greppbart för varje människa. Det syns och det känns att vi finns!

Pandemitiderna gjorde det omöjligt för oss att samlas under vintern och våren 2021. Så glädjen stod högt i tak när vi i augusti 2021 åter fick kalla till konsert. Hösten 2021 genomförde vi 21 konserter och samlade flera tusen entusiastiska konsertbesökare under Läkarmissionens musik- och informationstak. Under 2022 planerar vi för att också kunna genomföra de större köreventen "Sånger för Live!" som inte gått att genomföra på grund av pandemin.

FOTO: CAROLINE WESSLÉN

Under hösten genomförde vi 21 konserter innan restriktionerna slog till igen.

VÄRLDENS BARN

Läkarmissionen var med i årets Världens barn-insamling där vi lyfte vårt arbete på Panzisiukhuset. I den direktsända tevegalan deltog innovationschef Andreas Zetterlund och pratade om Solvatten. Vår generalsekreterare Josephine Sundqvist var med i uppföljningsprogrammet och berättade om doktor Denis Mukweges arbete på Panzisiukhuset i DR Kongo. Insamlingen gav närmare 70 miljoner kronor totalt.

BILD: LOUISE WINBLAD

Vänliga Veckan 2021 handlade om att vara vänlig mot någon som har haft ett tufft år.

VÄNLIGA VECKAN

Vänliga Veckan har funnits sedan 1946 och startade med en trafikräknare som tyckte folk såg så sura ut i trafiken och skrev en insändare om detta. Entreprenören Harry Lindquist fick en idé om en vecka när människor skulle tänka extra på att vara vänliga i trafiken, hemma och på jobbet. Harry Lindquist grundade även Läkarmissionen och det är därför vi hör ihop. Varje år har vi ett specialtema. Årets tema var att vara vänlig mot någon som har haft ett tufft år. Vänliga Veckan infaller varje år i februari och såväl tidningar,

radio som sociala medier uppmärksammar veckan. Anna Kaf som är en av Läkarmissionens givare skrev detta till oss angående ett tufft pandemiår: 2020 har inneburit stor sorg för många, men jag ser det som ett år som också givit väldigt mycket. Kanske inte i häftiga upplevelser men påminnelsen om att de man älskar är viktigare än prylar. Att glädje finns i de små sakerna och att vi måste värna även om de människor vi inte känner.

Årsredovisning 2021

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Läkarmissionen – stiftelse för filantropisk verksamhet,
organisationsnummer 802005-9989, lämnar här redovisningen för 2021-01-01 – 2021-12-31.

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Organisation

Läkarmissionen är en politiskt och religiöst obunden stiftelse med huvudkontor i Stockholm. Verksamheten är inriktad på att genomföra biståndsinsatser genom de nio egna landkontoren i Afrika eller via samarbetspartner som därutöver finns i ytterligare ett tjugotal länder i Afrika, Latinamerika, Östeuropa och Mellanöstern.

Förvaltning av stiftelsen ombesörjs av styrelsen. Styrelse, revisorer samt valberedning utses av ett råd som sedan årsstämman 2021 utgjorts av 43 huvudmän. Ledamöter och huvudmän utses vanligtvis på tre år.

Vår vision:

Värdigt liv – hållbar värld

Med värdigt liv menar vi att varje människa är unik, har ett okränkbart värde och ska ha möjlighet att påverka viktiga beslut i sitt liv.

Med en hållbar värld menar vi en värld som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar, en värld där vi möter dagens behov utan att äventyra levnadsvillkoren för kommande generationer. Prioritet ska ges åt att möta drabbade människors grundläggande behov.

Vår mission:

Att rädda liv och stödja människors vilja och förmåga att förändra sina livsvillkor.

Vi har ett holistiskt perspektiv där vi både räddar liv och ger människor möjlighet att nå sin fulla potential. Vi strävar efter att stärka människor och samhällen för bättre motståndskraft i kriser och katastrofer.

Syfte och ändamål

Huvudändamålet enligt stadgarna är att bedriva internationell hjälpverksamhet vilket görs via internationella utvecklingsprojekt. Verksamheten bidrar till att uppfylla de Globala målen. Läkarmissionens arbete är framförallt inriktat på Ingen fattigdom (mål 1), God

hälsa och välbefinnande (mål 3), God utbildning för alla (mål 4) och Rent vatten och sanitet för alla (mål 6). Läkarmissionen genomför också akuta humanitära insatser och stödjer även insatser med materialbistånd.

Genom att bekämpa fattigdom och skapa hållbara förutsättningar kan utsatta människor med egen kraft bygga en bättre framtid. Syftet och målet är att stärka människors förmåga att förändra sina livsvillkor på ett bestående sätt. Med bättre hälsa, rent vatten, utbildning och en egen försörjning, kan individers, familjers och samhällens situation bli tryggare.

En nära kontakt med målgruppen och en tydlig förankring i det lokala samhället ger de bästa förutsättningarna för ett effektivt och motståndskraftigt biståndsarbete. Med denna bakgrund har rätt premisser funnits för att upprätthålla verksamhet och genomföra insatser även under de begränsningar som pandemin inneburit.

Ingen fattigdom
(Globala målen, nr 1)

Läkarmissionen bekämpar fattigdom genom att stärka de hållbara sociala och ekonomiska näten.

De två centrala aspekterna av det fattigdomsförebyggande arbetet är försörjning och motståndskraft. Målet är social och ekonomisk inkludering för de allra mest utsatta.

God hälsa och välbefinnande
(Globala målen, nr 3)

Läkarmissionen stödjer preventiv vård, exempelvis inom barn- och mödrahälsovård. Stöd går också till kvinnor som utsätts för könsrelaterat

våld såsom könsstympning. Läkarmissionen är också med och bygger starka hälsosystem och arbetar med att förändra sociala normer och attityder för allas rätt till hälsa.

God utbildning (Globala målen, nr 4)

Genom utbildning i läs- och skrivkunnighet får rättighetsbärare större möjlighet att kräva sina rättigheter och göra sina röster hörda. I arbetet finns också en särskild inkluderande utbildning för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Genom utbildning i läs- och skrivkunnighet får rättighetsbärare större möjlighet att kräva sina rättigheter och göra sina röster hörda. I arbetet finns också en särskild inkluderande utbildning för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Rent vatten och sanitet för alla (Globala målen, nr 6)

Läkarmissionen tillämpar den integrerade modellen för hantering av vattenresurser (IWRM). Arbetet omfattar bland annat brunnsborrning och renovering av befintliga borrhål, sanitetslösningar och grundläggande hälso- och hygienutbildning.

Vatteninsatser integreras ofta i större insatser för bättre tillgång till mat, resiliens och fredsbyggande.

Humanitärt bistånd

De humanitära insatserna fokuserar på att i ett akut skede rädda liv. I händelse av en större naturkatastrof finns ofta en förväntan hos Läkarmissionens givare att få hjälpa till och då görs också särskilda insamlingar. I de fall som mindre katastrofer inträffar i områden där Läkarmissionen har pågående utvecklingsarbeten finns också ett ansvar att agera. I dessa fall får katastrofen troligen inte svensk medial uppmärksamhet och insatsen genomförs oftast utan särskilt givarupp-rop. Läkarmissionen har genom sitt nätverk tillgång till ett stort antal kompetenta samarbetspartner i stora delar av världen. Läkarmissionens lokala kontor och personal i utsatta områden, ger också en bra möjlighet att agera snabbt vid humanitära katastrofer. Under året har Läkarmissionen gett anslag till befintliga projekt för akuta problem som uppstått på grund av pandemin och restriktioner.

Materialbistånd

Läkarmissionen genomför materialbistånd i samverkan med Human Bridge, där bland annat sjukhusmaterial skickas till ett flertal afrikanska länder som Etiopien, Tanzania, Somalia och DR Kongo. Human Bridge arbetar med att samla in och rekonditionera sjukhusmaterial samt med textilinsamling. Textilinsamling sker både med syftet att kunna stödja med kläder i olika humanitära situationer, och för att säljas för att finansiera biståndssändningar med material och utrustning till sjukhus och vårdinrättningar.

Kommunikation, opinion och insamling

Under året bidrog Läkarmissionen till ökad kunskap och förståelse om situationen i vår omvärld genom att tolv utgåvor av MånadsBladet och Fältrapporten

skickades ut till aktiva givare. I dessa utskick finns information om Läkarmissionens projekt och insatser där aktuella behov lyfts fram. Dessutom gavs fyra nummer ut av tidningen Svenska Journalen, med målsättning att belysa och sprida information om svenskt bistånd och Läkarmissionens inriktning och verksamhet på ett fördjupat sätt. Även hemsida och sociala medier är viktiga kanaler för såväl information som insamling. Genom samarbeten med influencers når Läkarmissionen nya målgrupper och får bra stöd både för information om verksamheten och för insamling.

Inför mors dag fokuserar Läkarmissionen på mammor och tar fram "Mammarapporten". I den ingår en undersökning där mammors tankar och känslor kring moderskap kartläggs. Vid internationella kvinnodagen lyfter Läkarmissionen i kampanjen "varje flicka" alla flickors rätt till sin egen kropp och att stoppa könsstympning. En årligen återkommande aktivitet i februari är Vänliga Veckan. För 2021 löd temat "Var vänlig mot någon som haft ett tufft år" och lyfte behovet hos både de som drabbats direkt av covid-19 och de som drabbats indirekt genom restriktioner. Vänliga Veckan fick liksom tidigare år ett brett medialt genomslag.

Normalt genomför Läkarmissionen en omfattande mötes- och konsertverksamhet för att informera om biståndsinsatserna, möta givare och samla in medel. Denna form av information, givarvård och rekrytering av nya givare har på grund av pandemin inte kunnat genomföras som planerat och därför varit mycket begränsad under 2021.

Insamling från allmänheten

En viktig intäktskälla för Läkarmissionen är gåvor från allmänheten och då främst genom månadsgivande via autogiro eller med inbetalning via månatliga utskick. Glädjande är den lojalitet som registrerade givare visar som inneburit en stabil nivå på månads-

FÖRDELNING AV INSATSERNA

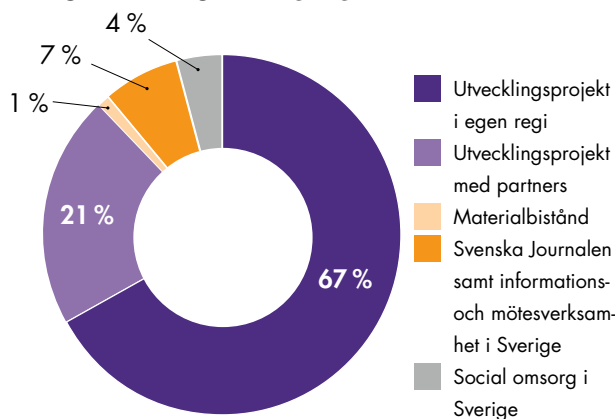

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Läkarmissionen har tillgång till ett stort nätverk av kompetenta samarbetspartner, vilket möjliggör snabb katastrofhjälp vid kriser.

gåvor och en ökning till 63 mkr (59 mkr 2020). Även 2021 erhöLL Läkarmissionen många gåvor genom testamenten. Intäkter från testamenten uppgick till 25 mkr (23 mkr 2020). De totala intäkterna från allmänheten har ökat och uppgår till 114 mkr (109 mkr 2020).

Ändamålsbestämda medel

Enligt Läkarmissionens stadgar ska medel som tillfaller stiftelsen utan särskild ändamålsbestämning användas för internationell hjälpverksamhet. Om medel ska nyttjas till andra möjliga ändamål i stadgarna måste insamling eller givarens tydliga intentioner finnas för användning inom dessa områden. För huvuddelen av insamlade medel har ingen särskild inriktning specificerats och de kan användas där de bäst behövs i biståndsverksamheten. För gåvor via testamenten anges sällan något särskilt ändamål. Under 2021 var 10 procent av gåvorna styrda mot specifika projekt eller insatser (10 % 2020).

Institutionella bidrag för riktade insatser

Institutionella bidrag är som princip alltid ändamålsbestämda och uppgick under året till 98 mkr (98 mkr 2020). Ansökningar av dessa bidrag sker både centralt från huvudkontoret i Sverige samt på regionkontor och genom respektive landkontor.

Under 2021 har 45 mkr (60 mkr 2020) av institutionella medel erhöLLts för projekt via huvudkontoret i Sverige och 53 mkr (38 mkr 2020) direkt till region- eller landkontoren. Bidrag för utvecklingsprojekt är vanligen över flera år. För humanitära insatser gäller

ofta bidragen ett år i taget. Den absoluta merparten av de institutionella bidragen avser utvecklingsprojekt.

Betydande samarbeten

Viktiga samarbetspartner är de trettiotal organisationer som genomför projekt och insatser, där hela eller delar av verksamheten under flera år erhöLLit anslag från Läkarmissionen. Därutöver finns flera viktiga samarbeten med olika organisationer som stärker Läkarmissionen både som biståndsaktör och insamlingsorganisation.

SMR

Svenska Missionsrådet är en ekumenisk paraplyorganisation för missions- och utvecklingsorganisationer, som genom ramavtal med Sida kan bevilja bidrag till internationellt bistånd. Läkarmissionens samverkan med SMR är en viktig komponent för att finansiera projekt i verksamheten.

UNICEF/UNDP/UNHCR

På flera av våra landkontor har Läkarmissionen olika projekt som finansieras av lokala och regionala FN-kontor. I många av dessa projekt är framförallt kvinnor och barn i centrum.

Sida och UNOPS

I samverkan med Sida har Läkarmissionen sedan många år tillbaka samordnat tvärsektoriell samverkan mellan biståndsverksamhet, näringsliv, akademi/forskning och myndigheter för att skapa förutsättningar för hållbara innovationer och lösningar vid insatser. Detta för att bättre kunna möta behov på

utsatta platser vid internationell kris och katastrof samt i utvecklingsbistånd. I detta projekt är också samarbetet med UNOPS en viktig beståndsdel.

ECHO

Från EU-organet ECHO söker Läkarmissionen stöd för projekt i samband med humanitära katastrofer i de länder där vi har verksamhet. Under 2020 genomförde ECHO en granskning av Läkarmissionens verksamhet och ett nytt sjuårigt partneravtal tecknades därefter mellan ECHO och Läkarmissionen.

Neverthirst

Den globala vattenstiftelsen Neverthirst med bas i USA bidrar finansiellt till Läkarmissionens vattenprojekt i Niger, Tchad och Etiopien. Genom detta samarbete har Läkarmissionen möjlighet att nå fler utsatta människor i torra och riskutsatta områden.

LM-IAS Alliance

I Danmark, Tyskland och USA finns tre fristående IAS-organisationer som Läkarmissionen samverkar med vid genomförandet av projekt på landkontoren. Genom kontakter och bidrag från institutionella givare från respektive land har insatser kunnat få finansiering.

Radiohjälpen – Världens Barn och Musikhjälpen

Samarbetet med Radiohjälpen är viktigt för Läkarmissionen. Under året har ett antal större bidrag erhållits från Radiohjälpen, dels som en del i Läkarmissionens engagemang för Världens Barn, dels i ett fördjupat samarbete kring humanitära insatser.

Human Bridge

Läkarmissionen är en av stiftarna av Human Bridge och har representation i styrelsen. Verksamheten är en kombination av biståndsinsatser och miljöfrämjande arbete med social sysselsättning. Under 2021 genomförde Human Bridge 72 biståndssändningar, i många fall till partner som är gemensamma med Läkarmissionen.

MAF

Genom samarbete mellan Läkarmissionen och MAF Sweden möjliggörs att läkarhjälp och medicin effektivt kan nå fram med flyg. Det gäller framför allt insatser för att nå platser i DR Kongo som är svårtillgängliga på grund av säkerhetsläget samt obefintlig och förstörd infrastruktur.

EU-Cord

Läkarmissionen är en aktiv del i det europeiska nätverket EU-Cord. Genom detta har Läkarmissionen tillgång till samarbetspartner för att snabbt kunna agera i samband med humanitära katastrofer runt om i världen. EU-Cord arbetar också med påverkansfrågor

och medverkar flitigt för att främja ett inkluderande rättighetsarbete.

VOICE

Läkarmissionen är en aktiv del av VOICE som utgör ett nätverk för europeiska humanitära civilsamhällsorganisationer. Läkarmissionen har intagit en ledande roll i VOICE samverkansgrupp för "Triple Nexus" där Läkarmissionens humanitära chef är sammankallande.

CHS – Core Humanitarian Standard Alliance

Läkarmissionen är en aktiv medlem i CHS. Syftet med CHS är att tillsammans med övriga medlemmar öka efterlevnaden av de grundläggande humanitära principerna genom ökad kapacitetsutveckling, samverkan och påverkansarbete.

Svensk Insamlingskontroll – 90-konto

Biståndsinsatserna finansieras i stor utsträckning genom gåvor från enskilda personer i Sverige. En viktig kanal för detta är Läkarmissionens 90-konton som ger givarna trygghet. Ett 90-konto förutsätter att verksamheten följs upp och garanterar en säker hantering av insamlade medel.

GIVA Sverige

Medlemskapet i GIVA är viktigt ur flera aspekter. Kvalitetskoden är ett redskap för att bibehålla en hög trovärdighet för branschen i sin helhet. GIVA Sverige ger också Läkarmissionen möjlighet att samverka och påverka olika frågor. En gemensam röst är viktig för ett starkare genomslag.

Concord

Concord Sverige och Concord Europa arbetar med policy och påverkansfrågor i syfte att hålla EU och medlemsstater uppmärksamma på att uppfylla löften gällande EU-biståndets kvantitet och kvalitet. Läkarmissionen deltar aktivt i frågor som berör rätten till hälsa, klimatsiliens och för Triple Nexus.

FÖRDELNING AV GÅVOR OCH INTÄKTER

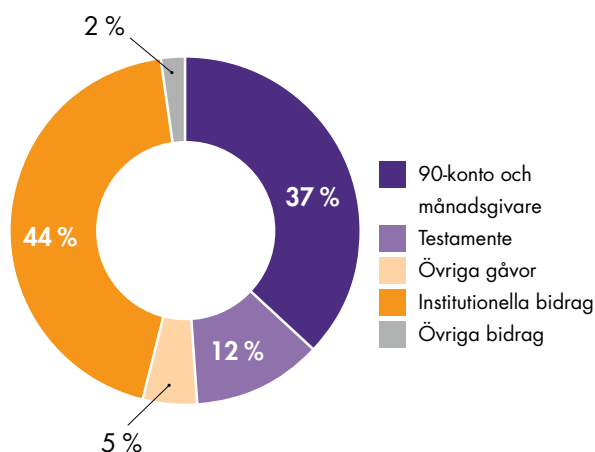

FOTO: HANSJÖRGEN RAMSTEDT

I Läkarmissionens läs- och skrivkurser är majoriteten kvinnor i olika åldrar som inte fick gå i skolan som barn.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER RÄKENSKAPSÅRET

Pandemins påverkan för verksamheten

Vissa negativa effekter av pandemin har märkts på intäkterna såsom på insamling vid uteblivna utåtriktade aktiviteter. Genomförande av biståndsinsatser och utvecklingsprojekt har klarats av med olika former av anpassningar. Extra anslag eller omdisponering av medel har beviljats för att förebygga smitta eller för att mildra effekter av restriktioner.

En stor del av personalen har arbetat hemifrån stora delar av året, vilket påverkat genomförande av både förändringsarbete och olika processer. I syfte att anpassa och utveckla nya arbetsmetoder har Läkarmissionen byggt en digital studio som gett ökade möjligheter för kommunikation inte minst under de begränsningar som funnits på grund av pandemin.

Många av Läkarmissionens biståndsländer och redan utsatta grupper har drabbats hårt av restriktioner. Tillbakagång och minskad ekonomisk styrka i redan fattiga länder märks på många håll. Rapporter om matbrist och risk för svält har ökat.

Viktiga förändringar av verksamheten

I början av året slutfördes rekryteringen av ny generalsekreterare. I styrelsemötet den 29 januari beslutades att anställa Josephine Sundqvist som generalsekreterare. Hon kom närmast från en tjänst på Sida och har en gedigen och väldokumenterad kunskap om biståndsarbete samt erfarenhet av arbete på olika nivåer, både på global nivå och i fält. Josephine Sundqvist tillträdde som generalsekreterare från och med maj månad. För att överbrygga perioden under rekryteringen anlätade Läkarmissionen två konsulter att leda verksamheten i samverkan med ordföranden.

Vid stora oroligheter i Sudan och Etiopien under året evakuerades delar av Läkarmissionens internationella personalstyrka. En konsekvens av detta blev också att beslut fattades om att flytta regionkontoret från Addis Abeba, Etiopien till Nairobi, Kenya. Detta ledde senare till beslut om samordning genom att också flytta regionkontoret i Kampala, Uganda till Nairobi. En gemensam lokalisering av de två regionkontoren ger bra synergieffekter och besparingar. Uppstart av kontoret i Nairobi sker under 2022.

Under 2021 har mycket arbete lagts ned på utveckling av ekonomistyrningen med tillhörande system och processer. Ökade resurser har också allokerats för att stärka intern kontroll och den finansiella planeringen. Anpassningar av organisationen med tydliga

ansvarsområden har varit en viktig del i detta förändringsarbete.

Vid omregistrering av landkontoren har många namnbyten skett och då registrerats under namnet Läkarmissionen men också för att använda varumärket LM International. I den ökade internationella verksamheten har kommunikationen underlättats med detta varumärke. I samband med denna lansering gjordes också en översyn av märken och logotyper.

Under flera år har personer haft anställning med sociala placeringar på Läkarmissionen genom arbete i någon av de secondhandbutiker som det finns en samverkan med. En gemensam förening har bildats för butikerna i Vällingby, Västerås och Bro. Anställningarna för personer som sysselsatts i butikerna flyttas succesivt från Läkarmissionen till den ideella föreningen LM Second Hand. Detta innebär att Läkarmissionen inte längre fakturerar butikerna för tjänsterna och att lönebidrag går direkt till föreningen.

Under hösten 2021 beviljades Läkarmissionen anslag för ett trainee-program. Rekrytering av fem kandidater startade i slutet av året och en koordinator för det ett-åriga programmet anställdes. Placeringar av traineer kommer vara fördelade på Läkarmissionens region- och landkontor i Uganda, Tanzania och Somalia.

Lärande och förbättringsarbete

Läkarmissionens kvalitetssystem med styrdokument, rutiner, policyer och funktionsbeskrivningar uppdateras kontinuerligt. Under 2021 har en större översyn och samordning av dokumenten inletts. System finns för avvikelserapportering och rapportering i händelse av misstanke om oegentligheter.

En stor utvecklingspotential finns i att sprida goda idéer och metoder mellan samarbetspartner och landkontor. På grund av pandemin har inte utbildningsseminarier kunnat hållas i fält som normalt. Genom uppbyggnad av en egen studio på huvudkontoret har många seminarier nu i stället kunnat hållas som videomöten. Det ersätter naturligtvis inte fullt ut interaktionen med att träffas men blir ett viktigt kostnadseffektivt komplement framöver med stora miljövinster.

Måluppfyllelsen

Sedan starten 1958 har Läkarmissionen bidragit till att miljontals människor som levt i utsatthet fått ett bättre liv. Läkarmissionens program riktas till stor del mot kvinnor eftersom delaktighet och jämställdhet är viktiga ingredienser för lokala samhällens utveckling mot ökad demokrati. Sedan 90-talet har mer än tre miljoner människor i Latinamerika deltagit i Läkarmis-

sionens utbildningsprogram Alfalit. Utsatta områden identifieras för utbildningsinsatserna. En majoritet av deltagarna är kvinnor.

Under 2021 deltog 67 531 personer i utbildningsinsatser i Latinamerika, fördelat på åtta länder. Läskurserna förändrar inte bara livet för enskilda personer, det får också många andra konsekvenser. Där är insatserna med social revision i Guatemala ett exempel på ökat medborgarinflytande, när deltagarna lärt sig hur de kan kräva sina rättigheter av maktavarna.

WASH, vatten och sanitet, är en av Läkarmissionens största satsningar och över 230 000 människor fick tillgång till rent vatten 2021. Närmare 77 000 fick markant bättre hygien genom tillgång till egna latriner och utrustning för handtvätt. En extra glädje skapar de specialanpassade latrinerna för människor med funktionsnedsättningar, som gör stor skillnad för dessa individer.

I flera länder i Afrika stödjer Läkarmissionen utbildning i sexuell och reproduktiv hälsa. På Panzisyjukhuset i DR Kongo användes stödet från Läkarmissionen till att förlösa 3 053 kvinnor och att ytterligare 2 000 kvinnor fick mödravård. Men utbildningen i mödrhälsovård når många fler än mammorna på sjukhusen, då kunskapen också sprids vidare hemma i byarna.

Nutritioninsatser för undernärda är primärt för att rädda liv men ger också både barn och föräldrar livsgnistan åter. Viktigt för att undvika undernäring är de utbildningsinsatser som genomförs för att skapa en långsiktig och säker tillgång till mat. I dessa praktiska utbildningsprogram har exempelvis 8 500 deltagare i Niger och 6 000 personer i Uganda fått kunskap och medvetenhet om hur matförsörjningen kan säkerställas.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Intäkter

Totala verksamhetsintäkterna uppgick till 212 mkr 2021 (209 mkr 2020). Gåvor från allmänheten i form av insamlade och testamenterade medel var 114 mkr (109 mkr 2020) och utgör 54 procent av totala intäkter.

Resultat

Läkarmissionen redovisar för 2021 ett överskott på 4 mkr för verksamhetsresultatet efter avskrivningar vilket är 3 mkr högre än föregående år. Ändamålskostnaderna utgör 83 procent (86 % 2020) av verksamhetsintäkterna och uppgår till 177 mkr (180 mkr 2020). Insamlings- och administrationskostnader för 2021 är 31 mkr (29 mkr 2020) och utgör 15 procent (14 % 2020) av verksamhetsintäkterna.

INTÄKTER, FLERÅRSJÄMFÖRELSE

	2021	2020	2019	2018	2017
<i>Belopp i tkr</i>					
Insamling 90-konto	79 406	79 523	74 895	75 411	86 987
Testamente	24 800	22 562	29 203	23 455	21 634
Hemsida	5 173	4 752	5 244	4 960	4 032
Secondhand	1 570	874	3 285	2 564	2 558
Institutionella bidrag	93 942	92 987	99 291	19 637	6 136
Övrigt	6 988	8 754	21 481	7 880	9 278
Totala intäkter	211 879	209 452	233 399	133 907	130 625

FLERÅRSÖVERSIKT

	2021	2020	2019	2018	2017
<i>Belopp i tkr</i>					
Totala intäkter	211 879	209 452	233 399	133 907	130 625
Insamlade medel	193 754	184 083	187 619	108 600	122 553
Verksamhetsresultat	3 872	963	1 652	-12 738	-10 363
Resultat från finansiella investeringar	-2 512	-629	418	2 427	1 668
Ändamålskostnader i %	83%	86%	86%	89%	85%
Insamlingskostnader i %	9%	9%	9%	15%	16%
Administrativa kostnader i %	6%	5%	4%	6%	7%
Eget kapital	73 745	72 361	73 979	71 945	82 257

Finansiell ställning

Det egna kapitalet uppgick i början av året till 72 mkr och uppgår vid årets slut till 74 mkr. I kassa och bank fanns vid årets slut likvida medel på 51 mkr (31 mkr 2020).

ANVÄNDNING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Förvaltningen av Läkarmissionens finansiella investeringar styrs av en placeringspolicy. Policyn innehåller riktlinjer för det finansiella risktagandet samt etiska regler. Syftet är att inom ramen för låg och kontrollerad risk få en så god avkastning som möjligt utifrån de fastställda reglerna. Placeringspolicyn finns i sin helhet på Läkarmissionens hemsida. I värdepapper och för specialutlåning finns totalt 11 mkr placerade. På det totala värdet har en nedskrivning för ett innehav gjorts med 3,5 mkr. Vid årets slut pågick omplacering av värdepapper vilket innebar att medel som skulle placeras var likvida vid årsskiftet.

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Aspekten av hållbarhet ska finnas med i allt Läkarmissionens arbete och i våra styrande dokument. Läkarmissionen iakttar aktsamhet kring resande, inköp och förbrukning. Insatser i fält regleras med hjälp av en uppförandekod som också ställer krav kring hållbarhet och miljö. Genom engagemang i secondhandverksamhet och arbetet i Human Bridge bidrar Läkarmissionen till återbruk och återvinning för effektivare resursanvändning och ökad hållbarhet.

Läkarmissionen arbetar i länder där korruption och ekonomiska bedrägerier är återkommande svårigheter. Det krävs en målmedveten och principfast hållning för att både upptäcka och förhindra dessa problem. Läkarmissionen arbetar aktivt i kampen mot korruption och ekonomiska bedrägerier i alla led. För detta finns en fungerande modell för whistleblowing, en policy för antikorrupsionsarbetet samt rutiner för agerande och dokumentation vid misstänkt korruption.

Arbetsmiljö

En aktiv kontaktverksamhet kombinerat med en aktiv uppföljning har säkerställt att en god arbetsmiljö uppnåtts trots hemarbete och uteblivna möjligheter att träffas. Klara ansvarsområden och individuella funktionsbeskrivningar skapar god struktur och tydlighet i ett nytt organisationsschema. Stor vikt har lagts på att öka intern kommunikation och att förankra övergripande planer och inriktning.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

I flera av Läkarmissionens satsningar på WASH ingår också att plantera träd.

Läkarmissionen tillämpar kollektivavtal som är reglerat mellan Unionen och Fremia. I de årliga medarbetarsamtalen är kompetensutveckling en viktig punkt. Vid huvudkontoret i Sverige är heltidsanställning norm och deltidsanställning erbjuds som en möjlighet. Anställningsförhållanden i fältverksamheten följer främst lokala regelverk. Beredskapen har höjts för att möta ökade risker och behov med egen personal i riskområden.

Jämställdhets- och mångfaldsarbete

När insatser planeras görs en jämställdhetsanalys för att tydliggöra arbetsfördelning, roller, ansvar, tillgång till och kontroll över resurser och ställning i samhället. Det är särskilt viktigt att insatserna beaktar både männens och kvinnornas situation och att insatser riktas mot båda grupperna. Inte minst viktigt är att öka männens delaktighet och ansvarstagande för familjen och samhället. Ett medvetet arbete för att få större mångfald i organisationen ger ökad trovärdighet i relation både till målgrupperna för insatserna och till givare och donatorer. Att ha medarbetare med olika erfarenheter och bakgrund ger bredare perspektiv och kunskaper som är till hjälp att förstå olika situationer och behov. Utöver generalsekreterare har ledningsgruppen fyra kvinnor och tre män. I styrelsen finns fem kvinnor och sju män.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Att dokumentera insatser är viktigt för att kunna rapportera tillbaka till givarna.

Arbetsuppgifter i verksamheten

Läkarmissionens organisationsplan innebär att verksamheten decentraliseras genom uppbyggnad av regionkontor som lättare kan följa upp samt stödja projekt- och fältverksamheten. I länder med mer omfattande verksamhet finns egna landkontor som rapporterar till regionkontoren. Programavdelningen på huvudkontoret arbetar med kvalitetssäkring, utveckling av program, metoder och kompetens samt upprättande av policyer. Insamlingsavdelningens ansvar är att kommunicera och engagera privatpersoner för att samla in pengar samt att genomföra samarbeten med företag. Stort fokus har lagts på att förstärka den interna kommunikationen i en mer decentraliserad organisation. Funktionerna för ekonomi och administration, IT samt HR finns samordnat på en avdelning. Arbetet leds av generalsekreteraren som samordnar och koordinerar verksamheten genom ledningsgruppen med chefer för avdelningar och regioner.

Anställda i Sverige och i andra länder

Läkarmissionen har 2021 totalt 284 anställda (271 föregående år) i 11 länder. Huvuddelen av personalen i andra länder är lokalanställda och har motsvarande projekt- eller visstidsanställning och kontrakt med landkontoren. Några få medarbetare med tjänst utomlands har sin anställning utifrån Läkarmissionen i Sverige. På huvudkontoret i Vällingby har medelantalet anställda varit 32 personer (32 föregående år). Under året har överflyttning skett av tjänster från

Läkarmissionen till föreningen som driver secondhandbutiker. Under 2020 fanns 25 anställda för tjänster i secondhandbutikerna. Under 2021 har 6 tjänster flyttats över.

UTLÄNDSKA REGIONKONTOR OCH FILIALER

Läkarmissionen har filialer på landkontor i Sudan, Sydsudan, Niger, Tchad och Etiopien samordnade under Regionkontor HAS (Horn of Africa och Sahel). Kontoret etablerades i Addis Abeba men får nu en ny placering i Nairobi, Kenya. Dit flyttas också Läkarmissionens Regionkontor ECSA (East, Central, South Africa) från Kampala. Under Regionkontor ECSA finns Läkarmissionens filialer och landkontor i Tanzania, Uganda, och Somalia. För att leda arbetet i Latinamerika finns ett regionkontor i Miami, USA. Från regionkontoret i Dubai sköts Läkarmissionens insatser i Mellanöstern. Verksamhet i Östeuropa sköts från huvudkontoret.

FRAMTIDA UTVECKLING

I organisationsplanen finns fyra regionkontor med ansvar att leda verksamhet med utvecklingsprojekt och olika insatser. Inom regionkontorens ansvar finns både projekt med samarbetspartner och egna insatser som genomförs av egna landkontor.

Arbetet med att samordna och få uniforma policyer, rutiner och instruktioner för organisationen pågår.

Läkarmissionen är angelägen om att bibehålla nuvarande fördelning mellan gåvor från allmänheten och institutionella bidrag. För många institutionella bidrag gäller att ansökande organisation finansierar en del av projektet, ofta omkring 10 procent av projektbudgeten. Med en stabil egen insamling finns möjligheten att använda dessa medel till egeninsats och då kunna expandera projektets storlek och genomslag med en uppväxling med institutionella bidrag.

FÖRVALTNING

Styrelsen är normalt en stiftelses högsta nivå. För Läkarmissionen anges i stadgarna en delegering av vissa uppgifter och beslut till ett huvudmannaråd. Genom detta får stiftelsen både en stabil förankring och en ökad transparens. Rådets huvuduppgift är att på Läkarmissionens årliga stämma välja styrelse, revisor, valberedning samt huvudmän. Årsstämman 2021 genomfördes den 20 maj i digital form över internet på grund av pandemin.

Huvudmännen ger Läkarmissionen en bred anknytning och god förankring runtom i Sverige och fungerar som ambassadörer i sina nätverk. Efter stämman 2021 består rådet av 43 personer. Huvudmän väljs för tre år i taget, med möjlighet till omval. Valberedning utgörs av Hans Hallström, Stefan Kinert, Tore Samuelsson och Anne Wolf Winberg.

Ledamöterna i Läkarmissionens styrelse väljs normalt för en period om tre år. Bo Guldstrand är arvoderad styrelseordförande. Staffan Hellgren är vice ordförande. Till årsstämman 2021 meddelade Erik Kennet Pålsson att han inte stod till förfogande för omval. Enligt valberedningens förslag valdes Lydia Birkeland och Christer Åkesson in som nya ledamöter i styrelsen. Övriga ledamöter är Margareta Arvidsson, Christian Holmgren, Nils Arne Kastberg, Agneta Lillqvist Bennstam, Anna Ljung, Johan Sigge, Madeleine Sundell och Gunnar Swahn.

Under 2021 har ledamöterna haft nio styrelsemöten. Styrelsen har två arbetsutskott som fungerar både som ett kompetensstöd för den operativa ledningen samt för att bereda och följa upp beslut i styrelsen. I arbetsutskotten finns generalsekreterare tillsammans med befattningshavare i organisationen samt ordförande och två styrelseledamöter. Dessa var i det internationella arbetsutskottet Agneta Lillqvist Bennstam och Gunnar Swahn. I det nationella utskottet

ingick styrelseledamöterna Christian Holmgren och Johan Sigge.

Generalsekreterare, ordförande och styrelse har arbetsordningar som klargör ansvar och arbetsfördelning. Arbetsordningar med tydliga mandat finns också för de båda arbetsutskotten. Rollen som huvudman samt som valberedning finns också beskriven i särskilda arbetsordningar. Vid årsstämman 2021 omvaldes Pernilla Zetterström Varverud från Grant Thornton som revisor för ytterligare ett år och Susanna Johansson valdes som revisorssuppleant.

Stiftelsen är registrerad hos Länsstyrelsen i Stockholm med stiftelsenummer 1000132.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSÅRETS UTGÅNG

Angreppet från Ryssland på Ukraina i februari 2022 och efterföljande krig har inneburit att Läkarmissionens arbete och insatser både i landet och för flyktingar varit intensiva. Ett stort engagemang och stöd för insatserna har funnits hos givarna. Läkarmissionen har prioriterat medel för humanitära insatser med biståndssändningar till flera orter inne i Ukraina och avsatt extra medel till partner i landet. Dessutom har stora insatser gjorts i flyktingarbete genom de väletablerade partnerna i Rumänien och Moldavien. Medel för dessa akuta insatser har inte hittills påverkat övrig insamling och intäkter så andra biståndsinsatser avses genomföras som planerat.

Den finansiella oron som funnits efter årsskiftet kan i en förlängning påverka det ekonomiska utrymmet och då kanske också insamlingsresultat. Minskade nivåer på aktier och värdepapper bedöms inte ha någon avgörande effekt för Läkarmissionen. Dels utifrån att mycket av Läkarmissionens placeringar i slutet av året var likvida för omplacering, dels på grund av att en nedskrivning av ett innehav redan gjorts i bokslutet.

Hemsida: [Läkarmissionen.se](https://lakarmissionen.se)

Webb-butik: lakarmissionen.se/gavoshop

Swish: 90 00 217

90-kontonummer: PG 90 00 21-7,
PG 90 17 18-7, BG: 900-0217, BG: 901-7187

Twitter: twitter.com/lakarmissionen

Facebook: facebook.com/lakarmissionen

Instagram: instagram.com/lakarmissionen/

LinkedIn:

linkedin.com/company/lakarmissionen

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr	Not	2021	2020
Verksamhetsintäkter			
Gåvor	3	113 758	108 980
Bidrag	3	97 750	98 032
Nettoomsättning		147	423
Övriga intäkter		224	2 017
Summa verksamhetsintäkter	4	211 879	209 452
Verksamhetskostnader			
Ändamålskostnader	5,6	-177 075	-179 595
Insamlingskostnader	7	-18 594	-18 177
Administrationskostnader		-12 338	-10 717
Summa verksamhetskostnader		-208 007	-208 489
Verksamhetsresultat		3 872	963
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	-2 252	-183
Räntekostnader och liknande resultatposter		-260	-446
Summa resultat från finansiella investeringar		-2 512	-629
Resultat efter finansiella poster		1 360	334
Årets resultat		1 360	334

BALANSRÄKNING

Belopp i tkr

TILLGÅNGAR	Not	31.12.2021	31.12.2020
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för programvara	9	1 749	2 187
Goodwill	10	-	2 270
		1 749	4 457
Materiella anläggningstillgångar			
Nedlagda utgifter på annans fastighet	11	434	869
Inventarier	12	7 098	8 473
		7 532	9 342
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	13	7 859	15 437
Långfristiga fordringar	14	-	5 000
		7 859	20 437
Summa anläggningstillgångar		17 140	34 236
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar	15	33 400	39 823
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	1 275	4 266
		34 675	44 089
Kortfristiga placeringar	17	712	139
Kassa och bank		51 054	30 515
Summa omsättningstillgångar		86 441	74 743
Summa tillgångar		103 581	108 979

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Belopp i tkr

	Not	31.12.2021	31.12.2020
Eget kapital			
Donationskapital		3 132	3 076
Ändamålsbestämda medel		34 817	28 892
Balanserat kapital		34 436	40 059
Årets resultat		1 360	334
		73 745	72 361
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		1 185	2 765
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		1 580	2 261
Leverantörsskulder		4 349	2 848
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	18	5 870	10 835
Övriga skulder		1 918	4 235
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	14 934	13 674
		28 651	33 853
Summa eget kapital och skulder		103 581	108 979

FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

Belopp i tkr

	Donations- kapital	Ändamåls- bestämda medel	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans	3 076	28 892	40 393	72 361
Erhållet donationskapital	56		-56	
Ändamålsbestämt av styrelsen		33 031	-33 031	
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		-26 260	26 260	
Återföring av ej utnyttjade medel		-1 510	1 510	
Avsättningsfond för inventarier		664		664
Balanserat eget kapital från lokalkontor			-640	-640
Årets resultat			1 360	1 360
Utgående balans	3 132	34 817	35 796	73 745

KASSAFLÖDESANALYS

Belopp i tkr

	Not	2021	2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Verksamhetsresultat		3 872	963
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar och nedskrivningar		6 616	6 566
Övriga poster	19	522	-1 952
Erhållen ränta		1 248	850
Erlagd ränta		-260	-446
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskapital		11 998	5 981
Förändringar i verksamhetskapital:			
Förändring av kortfristiga fordringar		14 415	-10 130
Förändring av kortfristiga finansiella placeringar		-573	612
Förändring av kortfristiga skulder		-4 522	4 089
Kassaflöde från den löpande verksamheten		21 318	552
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-2 597	-71
Nettoförändring av finansiella anläggningstillgångar		4 079	2 461
Kassaflöde från investeringsverksamheten		1 482	2 390
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Amortering av skuld		-2 261	-3 164
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-2 261	-3 164
Årets kassaflöde		20 539	-222
Likvida medel vid årets början		30 515	30 737
Likvida medel vid årets slut	20	51 054	30 515

NOTER

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3) och Giva Sveriges styrande riktlinjer enligt K3 för årsredovisning.

Utländska filialers resultat- och balansräkningar omräknas enligt dagskursmetoden, dvs. resultaträkningen till genomsnittskurs och balansräkningen till balansdagens kurs.

Principerna är oförändrade jämfört med tidigare räkenskapsår.

Verksamhetsintäkter

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits. Intäkter i form av gåvor och bidrag intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd.

Med gåvor menas främst insamlade medel från privatpersoner och företag. Begreppet bidrag används främst för att beteckna medel som erhållits av externa bidragsgivare efter ansökan.

Villkorade gåvor betraktas som bidrag.

Erhållna bidrag från Världens Barn/Radiohjälpen har utbetalats till mottagare i utlandet.

Nettoomsättning består främst av försäljning av biljetter och köravgifter vid Läkarmissionens konserter.

Övriga intäkter består av utfakturerade kostnader avseende secondhandbutikerna.

Ändamålskostnader

Som ändamålskostnader klassificeras sådana kostnader som har direkt samband med att uppfylla organisationens syfte och/eller stadgar. Ändamålskostnaderna består av medel från allmänheten som allokerats till projekt. Vidare ingår kostnader för Svenska Journalen och information och opinionsbildning i enlighet med ändamålet. Här ingår alla kostnader för personal, resor, revision m.m. som är direkt hänförliga till ändamålet.

Till ändamålskostnader räknas även de till ändamålskostnaderna fördelade gemensamma kostnaderna.

Insamlingskostnader

Detta är den kostnad som varit nödvändig för att generera externa intäkter. Här ingår samtliga kostnader för insamlingsarbete gentemot allmänheten, företag och organisationer. Detta inkluderar kampanjkostnader, trycksaker, porto, löner, sociala avgifter m.m. Här ingår även de till insamlingskostnaderna fördelade gemensamma kostnaderna.

Administrationskostnader

Administrativa kostnader är sådana som behövs för att administrera organisationen. Här ingår kostnader för styrelsen, löner och sociala avgifter för administrativ personal samt de till administrationskostnader fördelade gemensamma kostnaderna.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider tillämpas:

Balanserade utgifter för programvara	10 år
Goodwill	3 år
Investering i förhyrda lokaler	10 år
Inventarier	5-10 år

Finansiella tillgångar

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter. Värdepappersinnehav värderas i bokslutet till lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (marknadsvärde). Vid en värdenedgång sker en prövning om värdenedgången anses vara bestående. Vid bestående värdenedgång sker en värdejustering.

Övriga tillgångar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Fordringar i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Övriga tillgångar värderas till anskaffningsvärde om ej annat anges nedan.

Avsättningar och skulder

Skulder har, om ej annat anges nedan, upptagits till anskaffningsvärden med sedvanliga reserveringar för upplupna kostnader.

Eget kapital

Med ändamålsbestämda medel menas av styrelsen beslutade projektmedel som kommer att utbetalas inom ett år.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Donerade tillgångar

Tillgångar, framför allt fastigheter, aktier och andra värdepapper, som doneras till insamlingsorganisationen redovisas i posten insamlade medel från allmänheten i samband med att tillgången avyttras och i bokslutet redovisas samtliga ej upptagna värdepapper samt de fastigheter där försäljningspriset kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

Belopp i tkr

Not 3 Insamlade medel

Gåvor som redovisats i resultaträkningen

	2021	2020
<i>Insamlade medel</i>		
Allmänheten månadsgåvor	62 868	58 730
Allmänheten övrigt	22 175	23 953
Företag	2 345	2 861
Testamenten	24 800	22 562
Gåvor från secondhandbutiker	1 570	874
Summa (a)	113 758	108 980

Bidrag som redovisats som intäkt

<i>Insamlade medel</i>		
Danida/Cisu	1 128	1 724
Hilfe für Mensch und Kirche	2 120	-
International Organization for Migration	1 979	-
Mid Sweden Aid	1 030	-
Neverthirst	9 402	2 101
Novo Nordisk Foundation	1 056	2 559
Radiohjälpen	5 989	2 498
Save the Children International in Sudan	12 407	-
Sudan Humanitarian Fund/UNDP/OCHA	5 537	-
UNDP/OCHA	1 268	9 422
UNHCR	9 150	8 872
UNICEF	11 623	7 654
World Relief	1 785	-
World Vision International/OCHA	3 272	-
ZOA/FCDO	-	23 005
Övriga organisationer	12 250	17 268
Summa insamlade medel (b)	79 996	75 103

Offentliga bidrag

Staten	3 808	5 045
SIDA/SMR	13 946	17 884
Summa offentliga bidrag	17 754	22 929
Summa (c)	97 750	98 032

Totala insamlade medel består av följande:

Gåvor som redovisats i resultaträkningen (a)	113 758	108 980
Bidrag som redovisats som intäkt (b)	79 996	75 103
Summa insamlade medel	193 754	184 083

Not 4 Verksamhetsintäkter, erhållet i respektive land

<i>Land</i>		
Sverige	121 443	120 411
Etiopien	7 006	4 900
Niger	11 450	7 794
Somalia	1 266	3 196
Sudan	47 880	50 992
Sydsudan	10 794	11 991
Tchad	9 773	6 131
Uganda	2 267	4 037
Totalt projektländer	211 879	209 452

Belopp i tkr

Not 5 Medelantal anställda, personalkostnader och arvoden till styrelsen

Medelantalet anställda	2021		2020	
	Antal anställda	varav män	Antal anställda	varav män
Sverige	51	30	54	32
Övriga världen	233	170	217	168
Totalt	284	200	271	200

Könsfördelning bland styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	2021	2020
<i>Andel kvinnor</i>		
Styrelsen	42%	36%
Övriga ledande befattningshavare	63%	57%

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Styrelse och generalsekreterare	626	908
Övriga anställda	47 791	46 745
Totala löner och ersättningar	48 417	47 653
Sociala kostnader i Sverige	8 781	8 100
(Varav pensionskostnader)	(1 761)	(1 599)

Löner och andra ersättningar fördelade per land

Sverige	21 545	22 263
Övriga världen	26 872	25 390
Totala löner och ersättningar	48 417	47 653

Ingen provisionsbaserad ersättning har förekommit.

Av pensionskostnaderna avser 77 (244) organisationens generalsekreterare.

Uppsägningstid från Läkarmissionens respektive generalsekreterarens sida uppgår till sex månader.

Avtalad ersättning avseende lön och pension utgår under uppsägningstiden.

Not 6 Leasing

Leasingen består framför allt av kontorslokaler och kontorsutrustning. Kostnadsförda leasingavgifter uppgår till 1 326 (1 584).

Framtida leasingavgifter i tkr förfaller enligt följande:

Inom 1 år	1 115	1 540
1-5 år	2 053	3 591

Avtalet om lokalhyra sträcker sig till 2026.

Not 7 Ändamålskostnader

Utvecklingsprojekt	156 174	157 690
Materialbistånd	1 000	1 000
Information och opinionsbildning i Sverige	7 734	5 578
Mötesverksamhet	2 065	1 685
Svenska Journalen	2 160	2 524
Social omsorg i Sverige	7 648	10 352
Övrigt	294	766
Summa	177 075	179 595

Belopp i tkr

Not 8 Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	2021	2020
Räntor	1 248	850
Värdejustering	-3 500	-
Resultat vid avyttring av andelar	-	-1 033
Summa	-2 252	-183
Not 9 Balanserade utgifter för programvara		
Ingående anskaffningsvärde	4 374	4 374
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 374	4 374
Ingående avskrivningar	-2 188	-1 750
Årets avskrivningar	-437	-437
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 625	-2 187
Utgående restvärde enligt plan	1 749	2 187
Not 10 Goodwill		
Ingående anskaffningsvärde	6 809	6 809
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 809	6 809
Ingående avskrivningar	-4 539	-2 270
Årets avskrivningar	-2 270	-2 269
Utgående ackumulerade avskrivningar	-6 809	-4 539
Utgående restvärde enligt plan	-	2 270
<i>I samband med övertagandet av verksamheten i IAS Sverige uppstod en goodwillpost som skrivs av på tre år.</i>		
Not 11 Nedlagda utgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	4 344	4 344
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 344	4 344
Ingående avskrivningar	-3 475	-3 041
Årets avskrivningar	-435	-434
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 910	-3 475
Utgående restvärde enligt plan	434	869
Not 12 Inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	17 123	17 504
Inköp	2 597	71
Utrangeringar	-904	-452
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	18 816	17 123
Ingående avskrivningar	-8 650	-5 677
Utrangeringar	614	122
Årets avskrivningar	-3 682	-3 095
Utgående ackumulerade avskrivningar	-11 718	-8 650
Utgående restvärde enligt plan	7 098	8 473

Belopp i tkr

	2021	2020
Not 13 Långfristiga värdepappersinnehav		
Ingående anskaffningsvärde	15 437	18 931
Tillkommande	1	1
Avgående	-4 079	-3 495
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	11 359	15 437
Nedskrivningar	-3 500	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-3 500	-
Bokfört värde	7 859	15 437
Marknadsvärde	12 084	14 665
Specifikation av värdepapper		
Aktiefonder	213	213
Strukturerade produkter	7 646	15 224
Summa	7 859	15 437
<i>Placeringarna är gjorda utifrån fördelning och riskprofil som anges i stiftelsens placeringspolicy och bedöms till 3,3 (3,1) på en 7-gradig skala, där 1 är lägsta och 7 högsta risk. Vid värdering har anskaffningsvärdet använts. För värdepapper som förfaller inom ett år görs en individuell bedömning och vid behov skrivs värdet ned. En nedskrivning med 3,5 mkr har gjorts på ett innehav. Per 2021-12-31 överstiger marknadsvärdet det bokförda värdet på innehavet. Redovisat marknadsvärde bygger på publika rapporter vid bokslutsdatum. Vår bedömning är att detta inte fullt ut speglar det aktuella värdet på innehavet och motiverar nedskrivningen.</i>		
Not 14 Långfristiga fordringar		
Ingående anskaffningsvärde	5 000	5 000
Omklassificering till kortfristig fordran	-5 000	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	-	5 000
Bokfört värde	-	5 000
Not 15 Övriga fordringar		
Övriga fordringar		
Skatter	314	203
Fordran projektbidrag	23 535	27 549
Specialutlåning	5 000	-
Övriga kortfristiga fordringar	4 551	12 071
Summa	33 400	39 823
Not 16 Periodiseringsposter		
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Förutbetalda kostnader	1 040	1 263
Upplupna intäkter	235	3 003
Summa	1 275	4 266
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Semesterreserv	3 920	4 292
Upplupna sociala avgifter	537	566
Förutbetalda intäkter	9 411	7 710
Övriga poster	1 066	1 106
Summa	14 934	13 674

Belopp i tkr

	2021	2020
Not 17 Kortfristiga placeringar		
Ingående anskaffningsvärde	139	751
Tillkommande	712	69
Avgående	-139	-681
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	712	139
Bokfört värde	712	139
Marknadsvärde	712	188
Not 18 Skuld erhållna ej nyttjade medel		
I posten ingår skulder avseende offentliga bidrag med 546 tkr.		
Not 19 Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen		
Under övriga poster redovisas ej kassaflödespåverkande poster från de utländska filialerna.		
Not 20 Likvida medel		
Följande delkomponenter ingår i likvida medel:		
Banktillgodohavanden	51 054	30 515
Summa	51 054	30 515

Not 21 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

Stiftelsen har inga ställda säkerheter. Enligt styrelsens bedömning har stiftelsen inga eventalförpliktelser.

Not 22 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Angreppet från Ryssland på Ukraina i februari 2022 och efterföljande krig har inneburit att Läkarmissionens arbete och insatser både i landet och för flyktingar varit intensiva. Ett stort engagemang och stöd för insatserna har funnits hos givarna. Läkarmissionen har prioriterat medel för humanitära insatser med biståndssändningar till flera orter inne i Ukraina och avsatt extra medel till partner i landet. Dessutom har stora insatser gjorts i flyktingarbete genom de väletablerade partnerna i Rumänien och Moldavien. Medel för dessa akuta insatser har inte hittills påverkat övrig insamling och intäkter så andra biståndsinsatser avses genomföras som planerat.

Den finansiella oron som funnits efter årsskiftet kan i en förlängning påverka det ekonomiska utrymmet och då kanske också insamlingsresultat. Minskade nivåer på aktier och värdepapper bedöms inte ha någon avgörande effekt för Läkarmissionen. Dels utifrån att mycket av Läkarmissionens placeringar i slutet av året var likvida för omplacering, dels på grund av att en nedskrivning av ett innehav redan gjorts i bokslutet.

Stockholm i april 2022

Bo Guldstrand, Ordförande

Staffan Hellgren, Vice ordförande

Margareta Arvidsson

Lydia Birkeland

Christian Holmgren

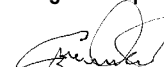

Nils Arne Kastberg

Agneta Lillqvist Bennstam

Anna Ljung

Johan Sigge

Madeleine Sundell

Gunnar Swahn

Christer Akesson

Min revisionsberättelse har avgivits i maj 2022

Pernilla Zetterström Varverud
Auktoriserad revisor
Grant Thornton Sweden AB

Revisionsberättelse 2021

Till styrelsen i Läkarmissionen – stiftelse för filantropisk verksamhet
Org.nr. 802005-9989

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Läkarmissionen – stiftelse för filantropisk verksamhet för år 2021. Stiftelsens årsredovisning ingår på sidorna 46-65 i detta dokument.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 4-45. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Mitt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra

informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldig att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalan-

den. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna i enlighet med stiftelselagen.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalande

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Läkarmissionen – stiftelse för filantropisk verksamhet för år 2021.

Enligt min uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Jag har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen, eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande.

Stockholm i maj 2022

Pernilla Zetterström Varverud
Auktoriserad revisor

STYRELSENS LEDAMÖTER 2021:

Bo Guldstrand, Danderyd.

Styrelsens ordförande sedan 2015. Tidigare företagsledare nu med egen konsultverksamhet. Bland andra styrelseuppdrag finns ordförandeskapet i Human Bridge. Invald i styrelsen 1995.

Staffan Hellgren, Åkersberga.

Vice ordförande. Kyrkoherde i Svenska Kyrkan, Österåker. Har tidigare varit direktor för Ersta Diakoni och Stockholms Stadsmission samt sjömanspräst i Egypten. Styrelseledamot sedan 2009.

Margareta Arvidsson, Vrigstad.

Arbetat som lärare och engagerad i olika styrelseuppdrag. Verkat 36 år i Bolivia som missionär, med bl.a. undervisning och ledarskapsutveckling, samt som svensk vicekonsul. Styrelseledamot sedan 2008.

Anna Ljung, Visby.

Teol.kand samt examen i mänskliga rättigheter. Församlings- och sjukhuspastor inom Eumeniakyrkan. Bred internationell erfarenhet, bl.a. inom Kyrkornas Världsråd. Ingår i SMR och SKR:s arbetsgrupp i missionsteologi. Invaldes 2020.

Agneta Lillqvist Bennstam, Ludvika.

Leg. läkare. Ingår i Eumeniakyrkans referensgrupp för Afrika och hälso- och sjukvård. Arbetat som företagsläkare, inom försäkringsmedicin samt 17 år som missionär och läkare i DR Kongo. Styrelseledamot sedan 2005.

Johan Sigge, Lindesberg.

Affärsutvecklare på Kommuninvest med mångårig bakgrund inom finanssektorn och driver eget lantbruk. Ledamot i fullmäktige för Länsförsäkringar Bergslagen. Tidigare ordförande för IAS, invald i Läkarmissionens styrelse 2019.

Lydia Birkeland, Stockholm.

Är idag bolagsjurist på SEB och har bred erfarenhet från olika advokatbyråer. Lydia har stort engagemang för Läkarmissionens frågor och har organiserat hjälpinsatser i Sydafrika. Tidigare var Lydia huvudman i Läkarmissionen. Styrelseledamot sedan 2021.

Madeleine Sundell Stockholm.

Människorättsjurist. Arbetat inom FN:s ILO-huvudkontor i Genève, samt fältarbeten i södra Afrika inriktade mot bland annat hiv/aids, barnarbete och rättighetsfrågor. Haft flera styrelseuppdrag, bl.a. som vice ordförande i Ecpat. Invaldes 2020.

Christian Holmgren, Stockholm.

Ingenjör och konsult inom företags- och projektledning. Har arbetat med bistånds- och missionsarbete i Bangladesh, som administrativ chef för PMU, direktor för Pingst FFS och vice vd för Dagengruppen. Ledamot sedan 2014.

Gunnar Swahn, Sundbyberg.

Långt engagemang inom församlings- och biståndsarbete, under flera år för PMU och Filadelfiakyrkan i Stockholm. Ledamot i internationella styrgruppen och i olika arbetsgrupper för bistånd inom Pingst FFS. Invald 2016.

Nils Arne Kastberg, Hållnäs.

Konsult och föreläsare inom bistånd, internationella relationer och mänskliga rättigheter med 40 års erfarenhet från FN-tjänster, bl.a. chef för Unicef i Sudan och regionchef för Latinamerika. Styrelseledamot i Special Olympics. Invald 2007.

Christer Åkesson, Uppsala

Har arbetat med flyktingarbete i Sydsudan i tre år. Anställd inom Svenska kyrkan i 18 år som katastrofhandläggare, biståndschef och direktor. Styrelseuppdrag i Lutherska Världsförbundet. Invaldes 2021.

Styrelsen har två arbetsutskott som hanterar en del internationella respektive nationella frågor. Förutom ordförande ingår i internationella arbetsutskottet (IA) Gunnar Swahn och Agneta Lillqvist Bennstam och i nationella utskottet (NA) Christian Holmgren och Johan Sigge.

Läkarmissionen – stiftelse för filantropisk verksamhet

Organisationsnummer: 802005-9989
Siktgatan 8, 162 88 Vällingby
Telefon: 08-620 02 00, Fax: 08-620 02 11
info@lakarmissionen.se, www.lakarmissionen.se
Plusgiro: 90 00 21-7 och 90 17 18-7
Swish: 90 00 217

